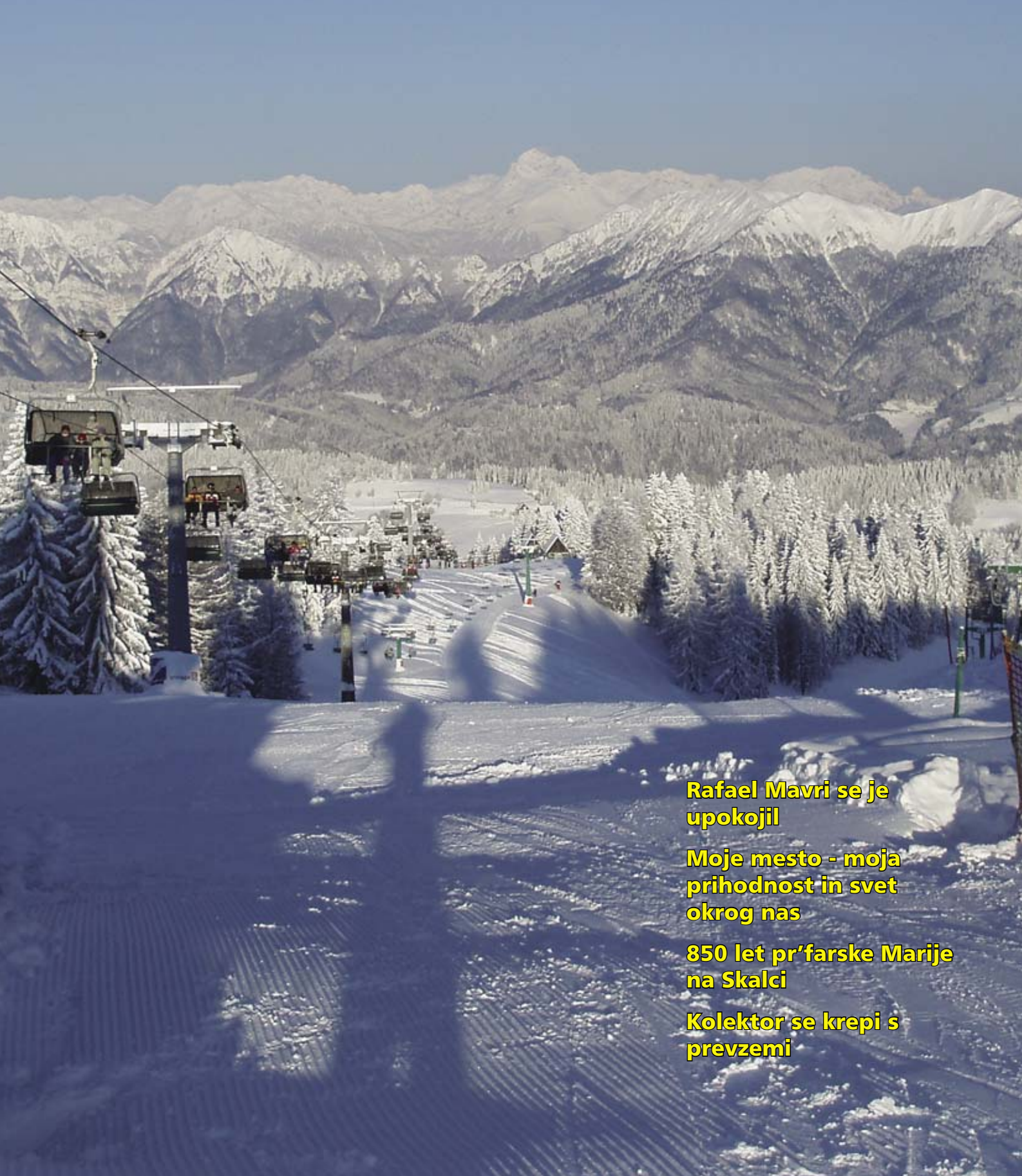

komunitator

ČASOPIS **FMR-MEDIA** • letnik 6. • št. 30 • februar 2006

Rafael Mavri se je upokojil

Moje mesto - moja prihodnost in svet okrog nas

850 let pr'farske Marije na Skalci

Kolektor se krepi s prevzemi

**Potrebujete kredit za manjši nakup,
pa nimate časa obiskati vaše banke?**

**Izberite
KREDIT NA MESTU NOVE KBM D.D.!**

Pot do kredita ne bi mogla biti krajša – vse boste uredili na prodajnem mestu, označenem z nalepko

Kredit na mestu lahko najamete na prodajnih mestih po celi Sloveniji, v Idriji, Spodnji Idriji in Cerknem pa na naslednjih pooblaščenih prodajnih mestih:

Gospodarske družbe:	Zasebniki:
- ALMAPEK d.o.o. Idrija	- BEVK ALEKSANDER s.p., Idrija
- ASI d.o.o. Idrija	- KACIN MIRAN s.p., Spodnja Idrija
- AVTO LEV d.o.o. Idrija	- LIKAR SILVO s.p., Spodnja Idrija
- CARL d.o.o. Idrija	- PETERNELJ DAMIJAN s.p., Cerkno
- COMCOM d.o.o. Idrija	- ŠMIT VIKTOR s.p., Spodnja Idrija
- ČUK d.o.o. Idrija	- VOGRIČ IGOR s.p., Idrija
- EMOK d.o.o. Cerkno	
- FONEX LAHARNAR d.o.o. Cerkno	
- JEŽ d.o.o. Idrija	
- MLINAR & MLINAR d.o.o. Idrija	
- Tehnična trgovina Merkur Cerkno	
- TRULA d.o.o. Idrija	

Za najetje kredita potrebujete le osebno izkaznico ali potni list, davčno številko in Maestro kartico vašega transakcijskega računa za poravnavo 10 odstotkov vrednosti nakupa.

Kredit po ugodni efektivni obrestni meri lahko najamete
v višini najmanj 40.000,00 SIT in največ 300.000,00 SIT,
z rokom vračila od 3 do 24 mesecev.

Kredit enostavno odplačujete v enakih mesečnih obrokih
s trajnim nalogom preko vašega transakcijskega računa.

Pri nas ste vedno dobrodošli!

Področje Nova Gorica
Podružnica Idrija

vsebina

- 4 turizem**
- Idrijsko – Cerkljanska razvojna agencija je prevzela skrb za razvoj in trženje idrijskega turizma
- 6 portret**
- Dolgoletni direktor cerkljanske Ete Rafael Mavri se je upokojil
- 10 obletnica**
- 850 let pr'farske Marije na Skalci
- 12 šolstvo**
- Na idrijski osnovni šoli so sklenili projekt celostnega pristopa k državljanjski vzgoji
- 14 gospodarstvo**
- Koncern Kolektor Group kupuje postojnski Liv
 - Ascom uvaja nov program proizvodnje drsnih obročev
- 30 spominjanja**
- Za Prežihovo kmalu tudi Bevkova bralna značka
- 32 potovanja**
- Skupina Idrijčanov je že deset let pred Da Vincijevo šifro iskala sledove svetega grala
 - V Zimbabveju, deželi tisočerih priložnosti
- 39 saj bi bilo lahko tudi res**
- Po 18 letih spet Trnovski maraton

Pustni parlament

Pustni parlament obvešča državljane:

»Spodnja Idrija Krajevna skupnost naj ostane! / Če Idrija zares jo muči, občini Cerkno naj se priključi. / Imajo tam bazen, hotel in še tunel bodo gradili za cesto do Ljubljane. / V Idriji so le en velik plac dobili, / da družil bi meščane, a jih drago stane!«

Izdaja: FMR - MEDIA založništvo, publikacije in promocija d.o.o.

Direktor: Vojko Božič

Glavni in odgovorni urednik: Filip Šemrl

Uredništvo: Arkova 43, 5280 Idrija, E-mail: fmr-media@fmr.si, tel: (05) 37 73 745, fax: (05) 37 22 515

Sodelavci: Ivan Bizjak, Nada Božič, Branko Govekar, Niko Jereb, Robert Jereb, Janez Kavčič, Dejan Novakovič, Peter Poljanec, Filip Šemrl, Polona Šemrl, Andreja Zidarič

Fotografije: Niko Jereb, Foto arhiv OŠ Idrija, Dušan Jež, Peter Poljanec, Klavdija Prezelj, Danilo Sedej, Filip Šemrl, Polona Šemrl, Zgodovinski arhiv Ljubljana - oddelek v Idriji, Andreja Zidarič, Polona Zorzut

Oblikovna zasnova: Creatim Ržišnik & Perc

Jezikovni pregled: Nuša Radinja

Tajnica uredništva: Zdenka Čibej

Naklada: 7200 izvodov

Naročnina: Časopis je brezplačen

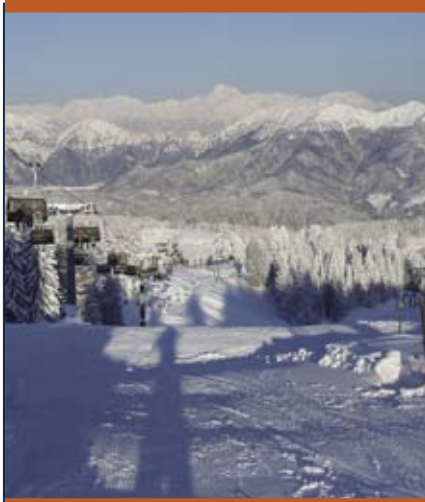
Priprava in tisk: Pagis d.o.o. Idrija

Distribucija: Pošta Slovenije

Časopis si lahko ogledate na spletni strani: www.fmr.si

Naslovnica: Smučarski center Cerkno

Foto: Danilo Sedej

Spremenjena organiziranost idrijskega turizma

Idrijsko-cerkljanska razvojna agencija vstopa v turizem

Z januarjem 2006 je naloge Lokalne turistične organizacije Idrija na področju razvoja in pospeševanja turizma v občini Idrija prevzela Idrijsko-Cerkljanska razvojna agencija (ICRA), s svojim oddelkom za turizem. Tudi nedavno odprti Turistično-informacijski center s prostori v strojnici Inzaghi spada pod okrilje razvojne agencije. V pričujočem članku se želimo zelo na kratko dotakniti nekaterih aktivnosti, ki jih bo Oddelek za turizem izvajal v prvi polovici leta 2006.

Svoje delo bomo usmerili tako na področje ponudbe kot povpraševanja. Pri slednjem smo zastavili nekaj novih korakov, s katerimi naj bi se prepoznavnost našega okolja povečala, kar bo posledično vplivalo na izboljššan obisk.

-Spletna stran. Na njej želimo čim bolj celovito predstaviti turistično ponudbo na Idrijskem. Od glavnih turističnih produktov, prek gostinske ponudbe, do povsem konkretnih programov za posamezne ciljne skupine. Spletna stran bo postala močno promocijsko orodje in prvi vir informacij za turista, od koder koli že bo želel priti k nam. Stran bo na voljo v glavnih tujih jezikih.

-Sejemski nastopi v Sloveniji in tujini. V prvih dveh mesecih letošnjega leta smo nastopili na treh sejmih v tujini. Bili smo v Utrechtu na Nizozemskem, Linzu v Avstriji in Milanu v Italiji. V mesecu marcu bomo prisotni na sejmu Počitnice v Ljubljani, sproti pa se s Slovensko turistično organizacijo dogovarjamo za udeležbo na drugih zanimivih sejmih.

-Povezovanje z drugimi razvitimi turističnimi destinacijami in organizatorji potovanj. Zelo pomemben vir pritoka dodatnih obiskovalcev v Idrijo so lahko turisti, ki so nameščeni v slovenskih, predvsem bližnjih destinacijah. Opravili smo že prve razgovore s predstavniki turističnega gospodarstva iz Portoroža in Postojne. V nadaljevanju se bomo pogovarjali s predstavniki drugih najbolj zanimivih destinacij v Sloveniji. Prav

tako bomo skušali s svojimi programi prepričati organizatorje potovanj, da nas vključijo v svojo ponudbo. Kakršen koli preboj na tem področju bo za nas pomenil veliko.

Na strani ponudbe je, ob pomanjkanju prenočitvenih kapacitet (zlasti v mestu Idrija), eden od največjih problemov nepovezanost posameznih ponudnikov in pomanjkanje konkretnih programov. S skupnim delom s posameznimi ponudniki želimo pripraviti programe in ponudbo, ki bo za gosta zanimiva in jo bo gost na takem kakovostnem nivoju, kot je obljubljeno, tudi dobil. Dejstvo je, da na našem koncu že obstaja nekaj izvrstne turistične ponudbe, še več pa je možnosti. Brez sodelovanja posameznih ponudnikov premik ne bo mogoč in povezovanje je zato nujno. Tako pripravljene programe bomo potem ponudili turističnemu trgu prek vseh zgoraj naštetih promocijskih aktivnosti in povezav. Idrijsko-Cerkljanska razvojna agencija je v okviru svojih novih nalog postala tudi izvajalec Festivala idrijske čipke. Po novem Odloku o Festivalu, ki ga je v januarju 2006 sprejel idrijski občinski svet, se bo Festival odvijal že v junijskem terminu. Zaradi spremembe termina so že v polnem teku tako priprava strokovnega programa v povezavi s čipko, kot tudi zabavnega programa. Pri pripravi Festivala sodelujejo številne institucije in posamezniki, prireditev pa bo ostala osrednji in najbolj odmeven dogodek v poletnem času na Idrijskem. Naša ambicija je, da bi bilo v prihodnje večji del poletne ponudbe na Idrijskem združene pod eno streho, saj bi se tako dodatno povečala prepoznavnost posameznih dogodkov in mesta kot celote. Festival bo v tem pogledu gotovo odigral zelo pomembno vlogo. ♦

Dejan Novakovič

V prenovljenih prostorih nekdanje rudniške strojnice Inzaghi v neposredni bližini avtobusne postaje v Idriji so konec minulega leta odprli nove prostore Turistično-informacijskega centra (TIC), s katerimi bo odslej gospodarila Idrijsko-Cerkljanska razvojna agencija, ki bo tudi sicer tržila ne prav majhno, a morda še premalo znano turistično ponudbo v tem koncu Slovenije. Sedež TIC-a bo odslej v posloplju, ki sta ga Rudnik živega srebra in država brezplačno odstopila idrijski občini, ta pa je poskrbela za njegovo obnovo in s tem za ohranitev zgodovinskega spomina na nekdanje pridobivanje živega srebra. Stavba namreč simbolično združuje bogato tehniško dediščino, znanje in sposobnosti prednikov ter razvojno vizijo zdajšnjih prebivalcev občine, ki je med drugim usmerjena tudi v razvoj sodobnega turizma.

Z odprtjem Turistično-informacijskega centra so v skladu z občinskim odlokom na prvi seji občinskega sveta v tem letu v Idriji zaprli Lokalno turistično organizacijo, to pa jim po novem omogoča tudi zakonodaja. ♦

Nizozemska klekljarica se je preizkusila v klekljanju na sejmu v Utrechtu pz

DO ODŠKODNINE BREZ STROŠKOV

triglav
 Odškodninski zavarovalnik
 za motorno vozila

LJUBIJANA

Torija OREH
 sise, n. d.

Maja NOVAK
 asia, 56, 1000 Ljubljana

Silvanska asia, 56, 1000 Ljubljana

19 KC - 60.1
 14-880-937

Predstavništvo Idrija
 Zastopstvo Spodnja Idrija,
 Zastopstvo Cerčno
 Zastopstvo Črni Vrh
 Zastopstvo Godovič

Lapajnetova 43,
 Na vasi 31
 Trg P. brigad 4
 Črni Vrh 82
 Godovič 7

tel: 05 372 76 00
 tel. 05 372 10 90
 tel. 05 372 32 56
 tel: 05 377 70 08
 tel: 05 374 74 60

VSE NA ENEM MESTU

triglav

MODRA ŠTEVILKA
 • 080 28 64

ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d. d.

»Bom prevzel, če mi boste pomagali!«

Ni veliko slovenskih direktorjev, ki so bili na čelu podjetij trideset in več let. V našem koncu ga imamo. To je Rafael Mavri, skorajšnji sedemdesetletnik, dolgoletni direktor cerkljanske Ete, enega od treh stebrov gospodarstva v Idrijsko-cerkljanskem industrijskem bazenu, gospodarstva, ki je tudi dandanes imuno na politične prepihe, tako

kot je bilo to v preteklosti, ko se zanj, hvala bogu, ni zmenil nihče. Prišli so samo, kadar so kaj potrebovali, največkrat zaradi sponzorstva, kadar je bilo treba od njih kaj dobiti, pa jih ni bilo od nikoder. Gledano za nazaj, še sreča, sicer je vprašanje, kaj bi bilo, če bi tem, tako imenovanim »močvirnikom«, padla v oko še ta podgobja, stisnjena v odročne grape. Bi jo v svojih špekulativnih političnih igricah nevede uničili? Bi se ji posledično odrekli tujci, s katerimi so domačini navezali stike že tedaj, ko je bilo z ideološkega gledišča sicer nezaželeno sodelovati z njimi, a je nekdanja država, lačna deviz, reformsko kljub temu odškrnila duri tujemu kapitalu, ki se je na srečo najprej ugneznil prav tu, kjer so priložnosti omejene in je bila delavnost lahko tudi posledica brezizhodnosti, ne pa samo rudarjenja in iz njega izviraajoče industrijske tradicije.

V takih, za zdajšnje razumevanje čudnih časov, je na prizorišče stopil Rafael Mavri, človek, ki se je sredi sedemdesetih let kalil v senci svojega predhodnika, ki je proizvodni program Ete že pred njim očistil in zožil na takega, kakršen je še dandanes, saj je alfa in omega cerkljanskega industrijskega giganta. Mavriju je bila Eta zaupana tako rekoč čez noč, po sili razmer, saj je Stanko Mervic nenadoma umrl, star 52 let. Kot direktor za posebne naloge je Mavri po odločitvi tistih, ki so v Eti takrat odločali, od zunaj pa niso predlagali svojega kandidata, nastopil dolgo pot vodenja podjetja, ki že ves čas kroji usodo Cerkljanske in njenih ljudi. To niso bili časi, da bi te kdo vprašal, ali se strinjaš ali ne, si pač moral prevzeti nalogo, ki ti je bila dodeljena. Mavri se je moral sam predstaviti nemškemu partnerjem. Ti so ga sicer pred tem že videvali, nikoli pa v taki vlogi, da bi si ga posebej zapomnili. Na njegovo samopredstavitve sicer niso imeli pripomb, toda tistega leta se v partnerskem odnosu tudi ni nič zgodilo. Medtem ko so Nemci previdno čakali, je proizvodnja v Cerknem tekla naprej, vse do vzpostavljenega zaupanja, ki je preraslo v dolgoletno partnerstvo in katerega posledica je bilo tudi tako dolgoletno Mavrijevo vztrajanje na položaju direktorja. V nasprotnem bi se gotovo upokojil že prej, saj je tako želel že sam, ko je izpolnil pogoje za to. Pridobil pa jih je po dokupu tistih let, ki jih je preživel v Rempodu, v podjetju, iz katerega je zrasla Eta. Na Cerkljanskem pa se o tem, ali je Rafko že »zrel« za upokojitev, sploh niso pogovarjali, prej so se bali trenutka, ko bo izpregel, saj jim je njegovo vodenje Ete zagotavljalo, da bodo imeli delo in da bo življenje še naprej teklo po ustaljenih tirnicah. Bilo je obdobje, ko je globalizacija z vso silo potrkala tudi na naša vrata, in takrat je Mavrija domala dobesedno preganjala

misel na morebitno izgubo delovnih mest. Zaradi tega tako rekoč ni bilo niti trenutka niti priložnosti, da ne bi opozarjal na omejene možnosti zaposlovanja v Eti in na priložnosti, ki so tudi zunaj nje. Zato tudi tak zagon v razvoju turistične ponudbe na Cerkljanskem, katere rezultati so zdaj že odmevni. Sočasno je v podjetju spodbujal avtomatizacijo, čeprav je bila delovna sila še vedno razmeroma poceni. Če tega ne bi počel, verjetno tudi Eta ne bi bila takšna, kakršno poznamo dandanes. Pretirane čustvene navezanosti na lokacijo v Sloveniji verjetno tudi njeni večinski lastniki ne bi bili pripravljeni gojiti v nedogled, ne glede na to, da so si lastniki Ete z izbiro Cerkna v preteklosti že nakopali zamero. E.G.O., nemški koncern, ki je 74-odstotni lastnik, se je namreč s kapitalskim sodelovanjem pri postavitvi Etine livarne odločil za prvo naložbo v eni izmed socialističnih držav, to pa je povzročilo zamero Avstrijcev, pri katerih je imel koncern že svoje obrate, tako da je zaradi tega celo dunajska vlada protestirala pri nemški vladi.

Rafael Mavri je bil varčen, pazil je na to, da v Eti niso investirali v neustrezne projekte, tako da je samo še nadgradil oziroma krepil predhodnikove nastavke dobrega gospodarjenja in finančne trdnosti podjetja. Zaposleni v Eti so vedno redno dobivali svoje plače, denar pa so v preteklosti obračali na najrazličnejše načine, tudi tako, da so reprodukcijski material kupovali na zalogo, ga prodajali dobaviteljem in ga od njih še enkrat kupovali, da bi na ta način ohranili likvidnost podjetja. Denar so tudi posojali, preudarno, tako da se Eta nikoli ni znašla v kaki zagati. Tako na primer Eta v Elanu, ko se je izkazalo, da gre podjetju precej za nohte, v njem ni imela niti dinarja več. Eta je ves čas ravnala tako, kot da posluje v občinskih okvirih, kakršni zdaj omejujejo občino Cerkno, čeprav je gospodarila v dosti večji, nekdanji idrijski občini, in bila ob Rudniku živega srebra drugi gospodarski steber razvijajočega se Idrijsko-cerkljanskega industrijskega bazena.

Za Mavrijevo vodenje podjetja je bila značilna nenaklonjenost selitvi proizvodnje iz Cerknega. Prav nobenega navdušenja ni pokazal nad predlogi, da bi Eta zgradila tovarni na Vojskem in na Bukovem. Nasprotno, zagovarjal je izboljšanje cestnih povezav z vasmami in zaselki v Cerkljanskem hribovju, od koder so imeli prebivalci boljše možnosti za prihod na delo v tovarno, po »šihlu« pa so lahko še doma kaj naredili, za socialni mir in priboljšek. Mavri zna dobro ravnati tudi z ljudmi. Ves čas je ohranjal stike z ljudmi na ključnih položajih zunaj Ete, pri tem pa nikoli ni silil v ospredje. Delovne sposobnosti sodelavcev je znal uporabiti tudi v podjetju. Ko mu je Edvard Svetlik odpeljal domala vso vodstveno garnituro, se je prilagodil in namesto da bi na izpraznjena delovna mesta zaposlil nove ljudi, je naloge porazdelil med ljudi, za katere je bil prepričan, da jih bodo zmogli opravljati. Če je kje opazil, da bi bilo treba kaj narediti, pa prav tedaj tam ni bilo nikogar, ki bi to opravil, je bil pripravljen tudi sam poprijeti za delo. Zato ni bilo nič nenavadnega, če si sredi zime videl Mavrija, kako na črnovrškem smučišču z lopato meče sneg na progo. Gotovo pa ni ostalo le pri tem. Na kakšen način je potem dal pristojnim vedeti, kar jim gre, je drugo vprašanje, dejstvo pa je, da si v vseh letih vodenja Ete ni nakopal osebnih zamer niti sovražnikov. Sam je večkrat dejal: »Jaz tu delam in živim.« Kako bo živel v pokoju, bomo še videli, prav tako pa tudi, koliko je Eto zares spustil iz rok. Pustimo se presenetiti, tako kot je sam ob svojem nastopu, ko se je iz anonimnosti povzpela na mesto prvega moža, presenetil partnerje Ete. ♦

Filip Šemrl

Klimati

izvajamo
servise
in nastavitve

Konvektorji

Požarne lopute

izvajamo
redne
tehnične
nadzore

Hladilni agregati

zagoni
naprav
in nastavitve
delovanja

Oljni in plinski gorilci

kontrola
delovanja,
meritve in
nastavitve

Družba ASTECH je specializirana za servisiranje
in vzdrževanje klimatsko prezračevalnih sistemov

ASTECH

ASTECH d.o.o., Godovič 102, 5275 Godovič
tel.: 05 37 22 540
fax: 05 37 22 542
e-mail: astech@astech.si
web: www.astech.si

December 2005

2. december – V Mali galeriji na gradu Gewerkenegg so odprli razstavo o arheoloških raziskavah na območju cerkve sv. Barbare na Mestnem trgu v Idriji z naslovom Dona Eis Requiem. Ker na Idrijskem ni nobenega arheologa, so predlani ob urejanju tega trga arheološki nadzor nad gradbenimi deli zaupali Tolminskemu muzeju.

3. december – Idrijska ZPM je za Veseli december pripravila raznovrsten program, v okviru katerega so pripravili številne nastope, glasbene dogodke, filmske, lutkovne in gledališke predstave, ustvarjalne delavnice, pravljice ter obisk sv. Miklavža in dedka Mraza. Program Veselega decembra se je začel z organiziranim miklavževanjem na Bukovem.

7. december – Na seji sveta spodnejidrijske krajevne skupnosti so ob navzočnosti župana Damjana Krapša vnovič razpravljali o pobudi za ustanovitev nove občine Spodnja Idrija. Ob tej priložnosti so predlagatelji pobude še enkrat opozorili, da so se za ta korak odločili zato, ker se v okviru zdajšnje idrijske občine počutijo zapostavljene oziroma finančno podhranjene. Po njihovem mnenju bi v lastni občini lahko naredili več na področju urejanja infrastrukture v kraju, pa tudi na področju družbenega življenja.

8. december – Po vložitvi pobude zaselka Mokraška vas in dela Idrijske ceste za izločitev iz naselja Spodnja Idrija in pripojitev k naselju Idrija je idrijska občinska uprava prejela še dve taki pobudi, in to pobudo zaselka Rejcov grič, na podlagi katere naj bi se nekatere hišne številke v Srednji Kanomlji izločile iz istoimenskega naselja in pripojile k naselju Čekovnik, druge pa k naselju Vojsko.

10. december – Zaradi ugodnih vremenskih razmer in dovolj debele snežne odeje iz naravnega in umetnega snega so na črnovrškem smučišču SC Cerčno smučarsko sezono začeli prej kot po navadi. Napovedali so tudi odpravo dolgoletne slabe gostinske ponudbe.

10. december – Gasilska zveza Cerčno je s slovesno akademijo zaznamovala 50-letnico svojega delovanja. Ob tej priložnosti so podelili devet priznanj, cerkljanska gasilska organizacija pa je prejela najvišje priznanje Gasilske zveze Slovenije. V okviru akademije so razvili tudi nov prapor zveze, ki je vnovič zaživela po ustanovitvi samostojne občine Cerčno. Prireditev je potekala v znamenju veteranov, saj so na njej pozdravili kar nekaj osemdesetletnikov, pa tudi živahnega devetdesetletnika

Jožeta Kosmača iz Raven nad Cerknim.

11. december – Ob 20-letnici delovanja so članice ženskega pevskega zbora Spodnja Idrija v domači kulturni dvorani pripravile koncert. V zboru, ki ga že 15 let vodi zborovodkinja Monika Rijavec, prepeva 18 pevk. V njihovem bogatem repertoarju so tako umetne, romantične, ljudske in narodne kot tudi zabavne pesmi.

15. december – Na zadnji seji idrijskega občinskega sveta v letu 2005 so svetniki potrdili odlok o ukinitvi Lokalne turistične organizacije in o novem terminu Festivala idrijske čipke. Potrdili so tudi spremembe in dopolnitve pravilnika o gospodarjenju s poslovnimi stavbami in prostori v strogem središču Idrije, namenjenimi za izvajanje kulturnih ali umetniških dejavnosti, dejavnosti domače obrti, za prodajo živil, spominkov in čipk ter za ponudbo tople hrane. Cerkljanski svetniki so sprejeli še rebalans proračuna, odlok, ki se nanaša na urejanje zimske službe pa tudi po tokratni razpravi še vedno ostaja le osnutek, saj je treba vanj vnesti še pripombe.

18. december – Na priložnostni slovesnosti, ki so jo pripravili bolniki sami, je novogoriška poslovna enota Zavarovalne družbe Adriatic idrijski psihiatrični bolnišnici vročila ček za pol milijona tolarjev. S tem denarjem bodo za oddelek delovne terapije kupili peč za žganje keramičnih izdelkov. Oddelek delovne terapije v tej ustanovi obstaja že od samega začetka delovanja bolnišnice, to je od leta 1957. Vanj je vključen vsak pacient, ki je sposoben za komunikacijo, povprečno pa je vanj vključenih 1500 bolnikov na leto.

20. december – V okviru 22. cikla Muzejskih večerov je profesor dr. Fedja Košir s Fakultete za arhitekturo Univerze v Ljubljani predaval o arhitekturni in industrijski dediščini Idrije. Pohvalil je tako njeno urbano preteklost, ki je bila v neposredni povezavi z rudnikom, kot tudi načrtovanje in urejanje sodobne Idrije, ki jo prišleki bolj kot domačini vidijo kot neke vrste poslovno središče. Imel je tudi nekaj pripomb na ureditve nekaterih mestnih detajlov, vendar občutno manj, kot jih imajo tisti, ki v mestu živijo. Tega sicer na predavanju niso posebej poudarjali, saj so se izkazali predvsem

kot pozorni poslušalci.

21. december – Ob 100-letnici kluba Rotary International so idrijski rotarjanci jubilej krovne organizacije kot edini med tovrstnimi klubi pri nas zaznamovali s filatelistično razstavo avtorja Janka Štampfelna, ki je zbral znamke in dopisnice z motivi o tej humanitarni organizaciji, razširjeni že v več kot 60 državah sveta.

23. december – RŽS v zapiranju je na javni dražbi prodal 19 od 53 stanovanj, kolikor jih ima še v lasti. Z izjemo dveh, je stanovanja kupilo SGI, ki upravlja z večino stanovanjskega fonda v občini.

24. december – Pri spomeniku v Orehku so pripravili slovesnost v spomin na prve štiri partizane, ki so padli na Cerkljanskem. Bili so pripadniki Tolminske čete, ki je delovala na območju Banjške planote, v okolici Idrije in na Cerkljanskem.

24. december – V KS Kanomlja so izročili namenu novo javno razsvetljavo, ki bo osvetljevala pol kilometra dolg strnjen del naselja Srednja Kanomlja. Občina je iz proračuna za to namenila 10 milijonov tolarjev. Kot je povedal župan Damjan Krapš, bi Kanomeljcem lahko še izdatneje pomagali, če ne bi morala občina sama poskrbeti za odpravo posledic lanskim neurij.

26. december – Štefanija Božič iz Cerknega je praznovala 104. rojstni dan in tako postala najstarejša občanka v cerkljanski občini.

31. december – KS Idrija in Spodnja Idrija sta se že pred leti dogovorili, da bosta silvestrovanja na prostem pripravljali enkrat v enem, drugič pa v drugem kraju. Letos je bila na vrsti idrijska mestna KS. Sicer pa so silvestrovanje na prostem pripravili tudi v Cerknem. Zaradi slabih izkušenj z vremenom so tokrat na osrednjem trgu postavili ogrevan šotor.

Januar 2006

3. januar – Radio Odmev, lokalna radijska postaja posebnega pomena s sedežem v Cerknem, je praznoval 35-letnico delovanja. Po kazalcih poslušanosti ima ta cerkljanski radio približno 10 tisoč poslušalcev.

4. januar – Hotel Cerčno je na črnovrškem smučišču SC Cerčno tudi uradno odprl nov gostinsko-nastanitveni objekt ter s tem postavil nova merila za opremljenost sodobnih družinskih smučišč pri nas. Investitor je pri graditvi upošteval vse krajinske in arhitekturne posebnosti, pa tudi lokalne znamenitosti Cerkljanske.

6. januar – Ker se komisija za oblikovanje nove občine Spodnja Idrija

ni sprjaznila z dejstvom, da Državni zbor RS ni potrdil njihove vloge, je javnost obvestila, da je ustavnemu sodišču predlagala presojo ustavnosti državnozborskega sklepa, ki jim je onemogočil razpis referendum. Če ustavno sodišče ne bo presodilo njim v prid, bodo svojo pravico iskali še na Evropskem sodišču.

7. januar – Po dveh letih neugodnih snežnih razmer je začelo obratovati tudi smučišče v Zakojci. 400 metrov dolgo smučišče, ki je opremljeno z vlečnico, je v lasti turistične kmetije Pri Flandru.

8. januar – V Črnem Vrhu se je spet zgodila Inventura. Dvorana v združnem domu je pokala po vseh šivih, saj je KUD Sloga na šaljiv način predstavil delo domačinov v minulem letu.

19. januar – Uredništvo Idrijskih razgledov je javnosti predstavilo posebno številko zbornika z naslovom Zrcalo časa. V njem so znova oživili nekatere prispevke, ki so zaznamovali pet desetletij te domoznanske publikacije z najdaljšo

tradicijo izhajanja med primorskimi revijami.

21. januar – Člani čebelarskega društva Idrija so na občnem zboru lansko letino označili za slabo, saj so povprečno pridelali komaj 15 kilogramov medu na panj. Ker tudi jeseni v naravi ni bilo česa nabirati, čebele zime niso pričakale dobro pripravljene, zato je spomladi pričakovati več odmrlih družin.

23. januar – V spodnjeidrijski Hidriji so pripravili premierno predstavitev novega Renaultovega megana, saj njena divizija Automotive postaja vse

pomembnejši proizvajalec sestavnih delov za avtomobilsko industrijo. Med drugim v Rotomatiki izdelujejo tudi ohlajevalnega mehanizma za novi megan senic, ki bo na ceste zapeljal jeseni.

26. januar – Antonija Tominec iz Zadloga 25 je praznovala 100. rojstni dan. Med drugim so z njo praznovali tudi štiri njeni še živi otroci.

28. januar – V SC Cerklje so pripravili 29. tradicionalne spominske smučarske prireditve Partizanske smučine Cerklje 45. Borcem in borkam na tekmovanju niso več merili časov, štela je le udeležba.

Nagel vzpon čipkarstva v Idriji

Po vsem svetu znano idrijsko čipkarstvo je po vojni doživljalo težko krizo. Zaslužek naših čipkaric je padel tako nizko, da je stopalo v ospredje vprašanje, če ta lepa obrt morda ni že preživela in da smo prešli v fazo njenega definitivnega umiranja. Celotno strokovnjaki iz področja domače obrti so bila mnenja, da čipkarstvo Idriji ne bo več prinašalo onih lepih čeprav težko zasluženih dohodkov. Velike težave so bile tudi z nabavo sukanca iz inozemstva, ker naše domače tovarne še danes niso v stanju, da bi nam dobavljale prepotreben sukanec, ki bi odgovarjal zahtevam dobre idrijske čipke. Zaslužek povprečno dobre čipkarice na uro se je vrtil med 6 in 7 dinarji in le najboljše so se lahko povzpele na 10 dinarjev ali morda celo nekaj višje. To pa je v bistvu bilo le nepotrebno trošenje delovne sile.

Na občinskem odboru pa le niso bili mnenja, da bi kazalo prepustiti čipkarstvo izumiranju in propasti. Ustanovili so posebno komisijo, ki se je temeljito lotila reševanja vseh problemov okoli čipkarstva. Tako je postala ta komisija največja opora čipkarske zadruga v Idriji. Preden je bilo ugotovljeno, da se idrijska čipka v notranjem trgu še vedno prodaja po zelo visokih cenah in da v inozemstvu, posebno na italijanskem trgu, dosega v mnogih primerih celo desetkratno ceno od one, ki jo je dobivala naša čipkarica za svoje delo.

Postalo je jasno, da imajo lepe čipke še vedno isto veljavo, da pa dohodke od njene prodaje pospravijo razni posredniki v trgovini in da tisti, ki imajo pri izdelavi največje zasluge, to so čipkarice, dobijo najmanjši delež.

Glavni odkupovalec na debelo je bil Dom v Ljubljani, ki je imel tudi že skoraj monopol nad prodajo v tujini. Vsa prizadevanja, da bi to podjetje našlo način za plačevanje večjega zaslužka čipkaricam, so se vedno razbila ob zatrjevanju, da Dom nudi čipkaricam največ, kolikor je v sedanjih pogojih mogoče. Komisija v Idriji pa tem trditvam ni verjela. Iskala je nova pota za prodajo izdelkov in jih v resnici tudi našla – posebno v goriškem podjetju Primorje export, ki je sedaj postal glavni odjemalec.

Prvi korak je bil torej uspešen in razbijte monopolizma je že prineslo prve sadove. Komisija pa seveda še ni opravila vsega dela. Prav gotovo bo mogoče najti tržišča tudi še v drugih državah, kjer so ljudje, ki znajo ločiti umetnino od tovarniškega izdelka, ki je morda nekoliko cenejši, zato pa manj originalen in tudi manj trpežen.

Že dosedanji uspeh je naravnost presenetljiv. Najbolje se pozna pri zaslužku čipkaric, ki se je povečal najmanj za sto odstotkov, pri nekaterih izdelkih pa celo za 150 odstotkov! Zaslužek je imel seveda tudi takojšen vpliv na proizvodnjo, ki je začela izredno hitro naraščati – čipkarice v Idriji so spet zagrabile za svoje bule in se vrgle na delo. Njim so sledile tudi podeželjske čipkarice, ki pa bodo svoj delež doprinesle šele v zimskem času, ko bodo končana vsa kmečka dela.

Vso to problematiko nam je najlepše ilustriral izredni občni zbor čipkarske zadruga v Idriji, ki je bila sredi decembra. Udeležilo se ga je veliko število čipkaric iz Idrije in tudi okolice. Glavno vprašanje občnega zbora je reorganizacija. Zadruga je delovala po zastarelih pravilih, ki niso več odgovarjala današnji gospodarski strukturi. Na predlog komisije je občni zbor soglasno sklenil, da zadruga ustanovi podjetje, ki se bo ukvarjalo z nabavljanjem čipk in njihovo prodajo na debelo in drobno. Zadruga bo dala novemu podjetju vsa potrebna osnovna in obratna sredstva, zase pa bo obdržala deleže članic. Odnose med zadrugo in podjetjem bo urejala posebna pogodba, ki bo med drugim določala tudi, da bo podjetje prevzemalo čipke samo od članic zadruga. Zadruga bo tako v bodoče lahko posvetila vso pozornost vzgoji novih čipkaric, ker je bilo to vprašanje zadnje čase nekoliko zanemarjeno in ga je opravljala samo čipkarska šola v Idriji. Vedno bolj stopa v ospredje vprašanje kvalitete čipk in že dalj časa lahko opažamo, da za prodajo res lepih, umetniških čipk ni na pretek, medtem ko je čipke slabše kvalitete vedno težje prodajati. Potrebni bodo tečajji ne samo v mestu, ampak tudi na podeželju – že danes so dobrega zaslužka deležne one čipkarice, ki so sposobne prevzemati najtežja in najbolj fina dela. Zahteva po kvaliteti pa se bo še stopnjevala. Stroji bodo lahko nadomestili marsikateri izdelek, njenega umetniškega dela pa ne bodo mogli nikoli nadomestiti.

Začasno ravnateljico novega podjetja je bila imenovana dosedanja ravnateljica zadruga Malči Lapajne, ki bo morala v dveh mesecih urediti vse potrebno v zvezi s pravili in registracijo.

850 let pr'farske Marije na Skalci

V srednjem veku je bila dolina Idrije do zdajšnje Spodnje Idrije poseljena s tolminske strani, zato je Spodnja Idrija okroglih 300 let starejša od Idrije. Za Spodnjo Idrijo kot staro cerkveno (župnijsko) in romarsko središče se v pogovoru med domačini upravičeno uporablja še vedno živo poimenovanje »Pr'far.« Marija na Skalci je bila namreč nekoč pravcata »mati fara« okoliških župnij in je v cerkvenem pogledu kar dve stoletji in pol upravljala tudi rudarsko Idrijo.

Župniji v Spodnji Idriji je dolga obdobja pripadala pomembna vloga povezovalke med vplivnimi cerkvenimi (tudi kulturnimi) središči in našimi kraji. Tako so si cerkveno oblast nad spodnjeidrijsko »faro« v zgodovini izmenjali oglejski patriarhat, čedajski kapitelj, goriška škofija, ljubljanska škofija, goriška primorska slovenska administracija in škofijski sedež v Kopru, pod katerega sodi še zdaj. Pr'farski župniki so hkrati več stoletij v cerkvenih zadevah nadzirali celotno idrijsko ozemlje: Idrijo do 1752, Gore in Vojsko do 1780, Čekovnik in Belo pa celo do dvajsetega stoletja.

Na fotografiji Marija na Skalci, Janez Sedej, leta 1669, olje platno, original hrani neznani zbiratelj

Prva Marijina kapela – predhodnica poznejše župnijske cerkve Device Marije Vnebovzete – je bila na Skalci nad Idrijo zanesljivo postavljena že v 12. stoletju, saj jo omenjajo pisni viri v letih 1132, 1156 in 1192. Krajevni leksikon Slovenije iz leta 1968 navaja letnico 1132, ki jo zagovarja tudi italijanska zgodovinarica Luisa Minigutti (1991) v delu Razvoj posesti čedajškega kapitlja na avstrijskih tleh. V Nadškofijskem arhivu v Ljubljani so leta 1920 našli podatek, po katerem je cerkva obstajala že leta 1156. Ta letnica, ki se zdi po kritičnem preverjanju najverjetnejša, je bila tudi uradno sprejeta kot »rojstno leto« Marije na Skalci in naselja. Obstoj cerkvice kot podružnice Šentviške Gore je moč vsaj posredno dokazovati še na podlagi znamenite bule papeža Celestina III. iz leta 1192.

Kakšna je bila stavba in kako se je 500 let, to je od 12. do 17. stoletja, spreminjala, dandanes seveda ni mogoče ugotoviti, saj so prvotno kapelo gotovo večkrat predelali in razširili. Prvotna cerkva, ki je najprej spadala pod prafaro na Šentviški Gori, od

14. stoletja naprej pa pod župnijo sv. Jerneja v Cerknem, je bila najbrž po večini še lesena. V drugi polovici 15. stoletja, ko se je Spodnja Idrija uveljavila kot samostojna župnija z župnikom in kaplanom, so v gotski cerkvi že postavili zidan prezbiterij. Ni znano, kako je stavba prestala silovit potres leta 1511. Do dandanes ohranjen baročen videz je dokaj razsežna stavbna konstrukcija dobila šele v 17. stoletju, to je v obdobju največje veljave spodnjeidrijske župnije, na to pa spominja tudi letnica 1674 na zvoniku. Zdajšnje arhitektonsko ogrodje je potemtakem staro več kot 330 let. Pohvaliti velja vzorno notranjo in zunanjo prenovo cerkve, izvedeno pred nekaj leti.

Načrt cerkve temelji na tradicionalnem obrazcu latinskega križa, nad katerim se pne baročni dvoranski prostor. Pod glavno ladjo je kripta – grobnica, v kateri so našli posmrtno ostanke devetnajstih duhovnikov, pokopanih od 17. do 19. stoletja. Zunanji videz stavbe, postavljene v ustaljeni smeri vzhod (prezbiterij)–zahod, odločilno zaznamuje dinamična vertikala več kot 40 metrov visokega in vitko zašiljenega zvonika. K Mariji na Skalci se z vasi vzpenja markantno stopnišče, ki ga je ob koncu 19. stoletja zgradila takratna spodnjeidrijska občina. V zadnjih letih je cerkev ponoči osvetljena in kot taka opazno dominira nad krajem in dolino Idrije.

Jožef Mrak: Angeli s kronogramom 1762, foto Dušan Jež, detajl freske s cerkvenega oboka

Prostrana površina cerkvenega oboka je nadvse primeren ambient za namestitev iluzionistične baročne poslikave v freskotehniki. Zahtevno nalogo je mojstrsko izvedel znameniti Idrijčan Jožef Mrak (1709–1786), kartograf in graditelj klavž, ki je v letih 1762–1766 upodobil celotno svetopisemsko pripoved o Marijinih predhodnikih, njenem rojstvu, poslanstvu in poveličanju. V ikonografiji 240 let starih Mrakovih fresk so v smeri od pevskega kora do prezbiterija in nato nazaj proti centralnemu ladijskemu oboku nanizani tile prizori: Marija kot deklica sredi vinske trte, libanonska cedra, jerihonska roža, Eva s kačo, praded Abraham, kralj David, prerok Izaija, sv. Ana in sv. Joahim, sv. Marija in sv. Jožef, Marijino rojstvo, Marija v templju, Marija in Elizabeta, Angelovo oznanjenje Mariji, monogram AVE MARIA, nadangeli (Mihael, Rafael, Gabrijel) s posvetilnim trakom in kronogramom (sanCta Marla beneDIC popVLo tVo – 1762), Marija Vnebovzeta in Sveta trojica. Poleg osrednjih figur je »markšajder« (mojster jamomerec) Mrak naslikal skupaj kar 160 (!) angelov. Uporabljal je toplo barvno skalo in izpričal zanesljivo

risarsko spretnost. Prizore je kompozicijsko smiselno razporedil ter jih slogovno obogatil z elementi rokokojskih »školjk« in ljudskim cvetličnim okrasjem. Freske, ki estetsko in sporočilno učinkovito plemenitijo cerkveno notranjščino, je leta 1965 restavriral akademski slikar Izidor Mole.

Poleg Mrakovih fresk premore cerkev tudi bogat inventar umetniških del in umetnoobrnih izdelkov. Osrednji oltarni kip Marije z Jezusom je star več kot 300 let in je bil tja prenesen iz ene od osmih kapel v vasi. Večina dragocene starinske opreme (oljne podobe, oltarji, kipi, rezljano pohištvo, predmeti umetne obrti) je delo domačih mojstrov, med katerimi je bil sredi 19. stoletja v ospredju predvsem Jurij Tavčar (1820–1892), vodja plodovite podobarske delavnice v Idriji. Tavčar je natanko pred poldrugim stoletjem (1856) naslikal tudi centralno podobo pr'farske Device Marije Vnebovzete na glavnem oltarju; zgledoval se je po znameniti Assunti (1518) beneškega renesančnega slikarja Tiziana.

V bližnji in širši okolici cerkve je bilo v preteklosti postavljenih kak ducat kapelic, predvsem na pomembnih mestih, na katerih so se ustavljali romarji, ki so prihajali z idrijske, kanomeljske, cerkljanske in ledinske (žirovske) strani. Na tako imenovanih »poklonih« (npr. nad sotočjem Kanomljice in Idrijce) so se prišliki po stari navadi vselej spoštljivo poklonili in priporočili farni zavetnici.

Jurij Tavčar; Devica Marija Vnebovzeta 1856, osrednja podoba na glavnem oltarju

dj

Ob večstoletnem »farnem« in hkrati vseljuskem prazniku velikem šmaru (15. avgust) v Spodnji Idriji tako kot nekoč vsako leto pripravljajo številne prireditve, ves kraj pa zaživi v slovesnem razpoloženju. Ob tem prazniku je cerkev vsakič pomlajena, slavnostno okrašena (bršljanove kite) in množično obiskana.

Dandanes postaja vse bolj aktualno vprašanje, kako na primeren način približati kulturno dediščino mladim generacijam. Na Osnovni šoli Spodnja Idrija je zato v letih 2002–2005 potekal projekt Dediščina v rokah mladih – mladi posvojijo spomenik. V okviru tega projekta so učitelji in učenci temeljito raziskali župnijsko cerkev, spremljajoče objekte (kapelice, pokopališče), krajevni praznik veliki šmaren ter legendarna in zgodovinska izročila. Vsi učenci so pod strokovnim vodstvom podrobneje spoznali cerkev, po skupinah pa ustvarjali stavbni načrt (tloris, naris), maketo, likovna dela, fotografije in spise. Kot sklep projekta so maja 2005 pripravili veliko pregledno razstavo svojih del.

O globoki in prisrčni navezanosti krajanov na domačo »patrono« in starožitno svetišče iskreno govori tudi pesmica, ki bi jo lahko razumeli kot nekakšno neuradno pr'farsko »himno«. Besedilo (priredba na partituro Radovana Gobca Tam na vrtu) je nastalo spontano ter zazvenelo v krogu pevcev spodnjeidrijskega okteta, ki deluje že štirideset let. Glasi pa se takole:

Dol pri Fari, gor na Skalci
bela cerkvica stoji.
Nad vasjo kot dobra Mati
z roda v rod zvestó bedi.

Sonce zlato jo obseva,
in Idrija pod njo šumi.
Kamor stopim, koder hodim,
k Fari mi srce želi.

Janez Kavčič

Elitna naložba

Elitna naložba – novo naložbeno življenjsko zavarovanje NLB Vite, vezano na donos košarice delnic skrbno izbranih mednarodnih t.i. »blue chip« podjetij. Košarica predstavlja široko geografsko in panožno razpršitev delnic, kar zagotavlja dodatno varnost v primeru slabe rasti določene panoge ali regije.

- Minimalno vplačilo v enkratnem znesku: **1.000 USD**, v tolaški protivrednosti, preračunani po prodajnem podjetniškem tečaju NLB na dan vplačila
- Vpis: **od 13. februarja do 24. marca 2006**, z možnim predčasnim zaključkom
- Naložbeno obdobje: **do 29. aprila 2016**
- Obiščite naše svetovalce v poslovalnicah Nove Ljubljanske banke.

ljubljska banka
Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana

• Zavarovalnica, ki sklepa zavarovanje: NLB Vita, švicarska zavarovalnica d.d. Ljubljana • Zavarovanje t.i. Nove Ljubljanske banke d.d., Ljubljana, ki pri tem nastopa kot zavarovalni posestnik. • Elitna naložba ni depozit in ni vključena v sistem zagotovljenih vlog. Elitna naložba je naložbeno življenjsko zavarovanje, pri katerem je izbrani, v celoti odvisen od gibanja vrednosti enot investicijskega sklada. Vračilo naprami neto vplačane premije, ob izteku zavarovanja je naložbeni cilj upravičena investicijska sklada. Oblika tveganja, da bi znesek vplačane naložbenega zavarovanja lahko bil nižji od neto vplačane premije. To tveganje, ki ga vseh prejemnikov zavarovanja, izmenjuje jemstvo KBC, Bank NIB opozarja v pogodbeni dokumentaciji.

Moje mesto – moja prihodnost in svet okrog nas

Letos na OŠ Idrija zaključujemo dveletni projekt Mreža 2 – Celostni pristop k državljski vzgoji, ki ga na državnem nivoju vodi šola za ravnatelje, sodelujeta pa še Pedagoški inštitut in The British Council Center. Program je zasnovan kot izobraževanje učiteljev, ki naj bi pri svojem delu v večji meri upoštevali vsebine in dejavnosti, potrebne za vzgojo dejavnih ter odgovornih posameznikov – državljanov, kar je končni cilj.

V strokovnih krogih in v vsakdanji praksi se je oblikovalo spoznanje, da je zamejevanje vsebin državljske vzgoje zgolj v predmetu državljska vzgoja in etika ter državljska kultura v OŠ nezadostno in premalo učinkovito za vzgojo aktivnega državljanja. Cilj projekta je ozavestiti in povezati vsebine, veščine, vedenje in vrednote različnih predmetnih področij, ki skupaj tvorijo osnovo vzgoje za demokratično državljanstvo ter tako okrepiti demokratično družbo. Projekt ni vezan na trenutne politične razmere v državi in je zastavljen zelo široko, saj izobraževanje za demokratično državljanstvo zajema človekove pravice, medkulturne stike, mirovno vzgojo, globalizacijo, lokalno in nacionalno identiteto, ter različne vidike pismenosti (kulturna, socialna, politična in ekonomska). Pomembna prednost za konkretno delo na šoli je uporabnost vzgoje za državljanstvo prav pri vsakem predmetu, saj poleg vsebin poudarja tudi veščine, drže in komunikacijo. V projekt vključene šole so si tako izbrale različna področja dela. Razvojni tim na idrijski OŠ, ki ga sestavljamo Sabina Plešnar Kašča, Marja Šifrer Vehar, Anka Zajc in Robert Jereb, si je izbral projekta Moje mesto – moja prihodnost ter Svet okrog nas.

V lanskem šolskem letu smo najprej izvedli uvodne delavnice za učiteljski zbor s temami, kdo je dober državljan, kaj nas opredeli kot Slovence (stereotipi) in kaj se na šoli na področju vzgoje za državljanstvo poleg vsebin učnih načrtov že dogaja. Ugotovili smo, da veliko dejavnosti že poteka, vendar ne načrtno in povezano, nekoliko pa zaostaja razvijanje odnosa do nacionalnih simbolov, kot so zastava, himna in državni prazniki, zato v

Načrt bodoče ureditve Idrije je skorajda končan

OŠIdr

Takšen je od blizu eden izmed načrtov

OŠIdr

razvojnem timu ob vsakem državnem prazniku pripravimo kratko slovesnost.

Zatem smo pričeli z osrednjim projektom, ki je bil usmerjen na prihodnost ter razvoj našega mesta, kot ju vidijo naši učenci. Na delavnicah so risali načrt bodočega mesta ter oblikovali pravila (zakone), način vodenja skupnosti. Pri delu so bili zelo aktivni in ustvarjalni, saj so si lahko zamišljali rešitve, ki zadevajo njihove potrebe in želje. Ideje, ki so se nabrale, zajemajo področja od ureditve mestnega jedra, kulturnega življenja, športno-rekreativnih dejavnosti, turizma pa vse do skrbi za čisto okolje in zdravje prebivalcev. Izdelki so bili najprej na ogled v avli na odprti dan šole.

Med lanskim čipkarskim festivalom smo člani tima v vitrini Mercatorja postavili razstavo o našem projektu, na kateri so bili predstavljeni izdelki in predlogi učencev za izboljšanje kakovosti bivanja v našem mestu. Med najzanimivejše sodijo:

- sodobno nakupovalno središče z rekreacijskim centrom in diskom pri Likarici
- **bazen**, kamp
- **kino** naj se spet vrne v mesto
- **letno gledališče** na Trgu sv. Ahacija
- **parkiranje v Mejci strogo prepovedano**
- urejena in pokrita tržnica na Trgu sv. Ahacija

- **kolesarska steza od Bele do Spodnje Idrije**
- urejena pešpot Idrija–Spodnja Idrija in več pešačenja za vse
- **subvencije za hojo ali kolesarjenje**
- lekarna v zdravstvenem domu
- **skate park**
- podreti obstoječi Mercator
- nov vrtec na mestu današnjih avtobusnih garaž
- **ob šoli peskovnik, igrala in več dreves**
- **brezplačen minibus po mestu**
- promenada z malimi trgovinami in gostilnami z domačimi jedmi v središču mesta
- predor v smeri Gorenjske in Primorske
- **uprava mesta naj upošteva mlade in zanje organizira delavnice**
- **sankcije za prekrške so družbeno koristno delo**
- parkirišča v opuščanih rovih
- naselje na Gorah in gondola namesto ceste

V letošnjem šolskem letu smo z lokalne ravni preskočili na širjenje vednosti o drugih kulturah. Dogodki, ki jih povzemajo mediji, nas neprestano opozarjajo, kako pomembno za mir, sožitje in napredek je razumevanje drugih, drugačnih, tujih kultur. Vsi se po malem zavedamo, da postajajo medkulturni stiki in mešanje življenjskih stilov del vsakdana, zato je zelo pomembno, da so mladi ljudje čim bolj poučeni o kulturnih razlikah, da jih lahko razumejo ter sprejemajo in spoštujejo ljudi z drugih kulturnih in verskih okolij, kajti pravo razumevanje in spoštovanje vznikne šele na vedenju in znanju. Vse to jim bo pomagalo pri nadaljevanju izobraževanja, na poklicni poti ter razvoju osebnosti. Razvojni tim je za učiteljski zbor pripravil dve delavnici, eno je izvedla sodelavka UNICEF-a. Didaktična priporočila učiteljem so šla v smer problemskega pouka, kajti

Slovesnost ob dnevu samostojnosti

OŠIdr

zgolj navajanje podatkov in opisovanje značilnosti drugih kultur ni zadostno. V ospredju so neke razlike, ki jih je najbolj smotrno odkrivati z raziskovanjem na podlagi proučevanja posameznih primerov. Projekt, ki se bo na naši šoli zaključil letos, je pokazal, da je vzgoja za državljanstvo pomemben del šolanja, saj poleg številnih možnosti medpredmetnega povezovanja vzpostavlja aktiven odnos mladostnika do družbe in nakazuje razvoj odgovornega posameznika, ki bo svoja dejanja oblikoval tudi z mislijo na dobrobit skupnosti. ♦

Robert Jereb

Medgeneracijsko druženje

Na idrijski osnovni šoli že četrto leto poteka interesna dejavnost, imenovana medgeneracijsko druženje. Učenci osmih in devetih razredov se enkrat na teden, to je ob četrtek od pol štirih do petih popoldne srečujejo s stanovalci Doma upokoencev v Sp. Idriji. Za prevoz učencev poskrbi domski voznik. V tem šolskem letu se je za to dejavnost odločilo več kot dvajset učencev, zato smo jih razdelili v dve skupini, tako da stanovalce doma vsak teden obišče ena.

V tej uri in pol potekajo različne dejavnosti, od peke peciva, kuhanja medu do igranja različnih družabnih iger, sprehodov in urejanja bivanjskega okolja starostnikov. Pri tem druženju učence vodijo in jim pomagajo delovna terapevtka **Klavdija Prezelj**, ki je bila tudi pobudnica projekta, medicinska sestra in prostovoljci. Seveda pa niso najpomembnejše dejavnosti, temveč predvsem stiki, ki jih učenci in stanovalci navežejo ob pogovorih. Učenci se na ta način učijo prisluhniti potrebam in željam stanovalcev, jim priskočiti na pomoč, znajo opaziti posameznika, ki potrebuje pomoč. Do njih vzpostavljajo spoštljiv odnos, učijo se sprejemati starost in drugačnost. Dandanes so družine po večini enogeneracijske, zato učenci nimajo izkušenj s starostjo, staranjem in boleznimi, ki spremljajo to življenjsko obdobje. S tem so jim na neki način odvzeti staranje, starost in tudi smrt. Vemo pa, da je to obdobje del življenjskega cikla, ki doleti vsakogar, in je povsem naravno. Ob druženjih s starostniki jim je tako omogočen tudi vpogled v to obdobje.

Učenci osmih in devetih razredov pa se morajo odločati tudi o svojem nadaljnjem šolanju oziroma o svoji poklicni usmeritvi.

Ob druženju s stanovalci spoznavajo poklic delovnega terapevta, medicinske sestre, negovalke itd. Morda bo prav delo s starejšimi pomagalo posameznim učencem, da se bodo lažje odločili za enega izmed teh poklicev. Učenci ob srečanjih tudi spoznavajo, da so stanovalci še vedno polni humorja, iskrivih misli in znanja. Po drugi strani pa so naši učenci s svojo mladostjo in neposrednostjo za starejše stik s svetom in življenjem, ki poteka zunaj njihove ustanove. Zato ni čudno, da tako stanovalci kot učenci z veseljem pričakujejo četrtke in vnovična srečanja. ♦

Nada Božič

NOVI MEGANE

Več kot rit-mičen.

nova notranjost

nov dinamičen
dizajn

nov zmogljiv in
varčen motor
2.0 dCi 16v 150 KM

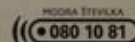

Poljubinj 89f,
d.o.o. 5220 Tolmin

PE IDRİJA - 05/37 340 41, 041/356 910

Delovni čas: pon.-pet. 8.00 - 17.00, sobota: 8.00 - 12.00

www.renault.si

Renault Nissin Slovenija, d.o.o., Dunajska 22, 1511 Ljubljana, Slovenija

2) Ascomov program za proizvodnjo drsnih obročev

- V teh dneh bosta nared avtomatski liniji za proizvodnjo drsnih obročev, ki bodo sčasoma postali nosilni program podjetja

6) Idrijski gimnazijci se zanimajo za Kolektor

- Kar dve tretjini tretjeolcev se je samoiniciativno odločilo za obisk Kolektorja in se zanimalo za štipendije in kasnejšo zaposlitev

7) Nebesa oživiljena

- S prihodnjim mesecem bo hišno restavracijo prevzelo novo podjetje FMR Holdinga

Koncern se bo predvidoma okreplil s postojnskim Livom

»Potem, ko smo med skrbnim pregledom ugotovili, da je postojnski Liv zdravo podjetje, da ni obremenjeno niti s hipotekami niti z dolgoročnimi posojili in da je eden najboljših proizvajalcev sestavnih delov iz plastike v Srednji Evropi, smo se odločili, da bomo predvidoma do konca meseca objavili javno ponudbo za njegov nakup. Za delnico Liva smo pripravljene odšteti 35.700 tolarjev, s to ceno pa se strinja tudi nadzorni svet tega podjetja,« je za naš časopis povedal predsednik uprave koncerna Kolektor Group Stojan Petrič.

Z načrtovanim nakupom bo koncern okreplil ponudbo sestavnih delov za potrebe avtomobilске industrije. Tako bo ponudbo izdelkov iz duroplastov, ki jih proizvaja sam, okreplil še z izdelki iz termoplastov, ki jih proizvaja Liv. S tem se bo tudi približal cilju izdelovanja plastičnih delov za avtomobilsko industrijo.

Za to leto Liv načrtuje 11 milijard tolarjev prometa, glede na to pa bi načrtovani prevzem za petino okreplil Kolektorjevo bilanco poslovanja, oz. povedano drugače, s tem bi zagotovili približno tretjino do konca tega desetletja načrtovanih prihodkov koncerna iz nekomutatorskih proizvodnih programov. Z načrtovanim prevzemom bo Kolektor povečal tudi sinergijske učinke, in to ne samo na področju popestritve ponudbe, ampak tudi na področjih znanj in trženja. Prek predstavništva Liva v Moskvi bo lahko Kolektor razširil ponudbo komutatorjev na ruskem tržišču, Liv pa bo lahko prek Kolektorjeve prodajne mreže razširil ponudbo svojih izdelkov na svetovnem tržišču, še posebej v avtomobilski industriji.

Kolektor se je z nakupom Liva spogledoval že nekaj časa. Pred leti je bil FMR, Kolektorjev največji posamični lastnik, že tudi 9-odstotni lastnik Liva, vendar je Kolektor namesto povečanju lastniškega deleža v tem postojnskem podjetju tedaj dal prednost prevzemu Kirkwoodovega deleža v Kolektorju in nakupu nemškega Kautt&Buxa.

Poleg načrtovanega nakupa ima koncern Kolektor Group v ognju še nekaj načrtovanih prevzemov doma in na tujem. Dejstvo je namreč, da svojega osnovnega programa, to je proizvodnje komutatorjev, zaradi zniževanja cen, ki je posledica kitajske konkurence, ne more več širiti, še naprej pa namerava ohranjati vodilno vlogo na tem področju.

Sicer pa so njegove razvojne priložnosti in organska rast odvisne predvsem od krepitve diverzifikacijskih proizvodnih programov, ki bi jih dopolnili tudi s ponudbo postojnskega Liva.

Ascom v drugo desetletje z novim programom za proizvodnjo drsnih obročev

Ascom letos uvaja nov program izdelave drsnih obročev, za katerega je sam razvil tehnologijo in postavil dve proizvodni liniji. Drsnni obroči so sestavni del alternatorja vsakega avtomobilskega motorja. Za zdaj jih dobavlja dvema kupcema, ameriškemu podjetju Remy International in francoskemu podjetju Valeo, z Boschem pa se še dogovarja za dobave. Proizvodnja in prodaja drsnih obročev bo letos obsegala že približno 15 % celotne prodaje, preostalih 85 % prihodka pa bodo ustvarili s prodajo maloserijskih komutatorjev, sestavljenecv in drugih polizdelkov za potrebe Kolektorjevih podjetij v Idriji, Bosni in drugod. Končni cilj Ascoma je doseči proizvodnjo 20 milijonov drsnih obročev na leto, saj ga bo to uvrstilo na prvo mesto med proizvajalci teh izdelkov na svetu.

Do konca februarja bosta naredi obe avtomatski liniji za proizvodnjo drsnih obročev. Na njih bo Ascom z 11 delavci delal v treh izmenah. Samo za Valeo bodo morali letos izdelati tri milijone drsnih obročev, končne količine pa so po 30.000 kosov na dan. Po načrtih naj bi za Remy izdelali 2,1 milijona kosov na leto. Bosch potrebuje na leto približno 9 milijonov drsnih obročev, zato pogovori o dobavah veliko obetajo, v igri o dobavah pa sta še Visteon in Remy z dodatnim projektom.

Viljem Makuc, svetovalec: »Čeprav je naša proizvodnja še vedno zelo raznolika, od izdelave maloserijskih komutatorjev, sestavljenecv, zaprešancev in drugih polizdelkov za Kolektor Pro in nekatera Kolektorjeva podjetja po svetu, načrtujemo, da bo proizvodnja drsnih obročev, ki nam jo je uspelo organizirati, postala v drugem desetletju obstoja Ascoma naš nosilni program. Na ta način Ascom postaja sodobno proizvodno podjetje, daleč od prvotne delavnice za ročno sestavljanje komutatorjev. Novi program drsnih obročev bo začel postopno prinašati tudi prihodek. Letos bomo s proizvodnjo teh izdelkov že zaslužili 2 milijona evrov, čez dve leti pa že skoraj polovico vseh prihodkov. Sočasno bo usihal komutatorski program, vendar ne tako hitro, kot smo mislili še ne tako dolgo nazaj.«

Boštjan More, direktor: »Ascom bo še naprej sam skrbel za razvoj tehnologije izdelave drsnih obročev. Ob dveh že pridobljenih kupcih, to sta Remy International (ZDA) in Valeo (Francija), se za prodajo drsnih obročev pogovarjamo tudi z Boschem (Evropa, Brazilija). Za Remy International izdelujemo drsne obroče že od avgusta lani, proizvodnjo za Valeo pa uvajamo prav te dni. Z novim programom bomo nadomestili zmanjševanje proizvodnje komutatorjev in sestavljenecv, ki jih bo prevzel Kolektor Bosna, tako da bo poslovni rezultat Ascoma tudi v prihodnje enak dozdajšnjemu. Drsnni obroči, kakršne izdelujemo v Ascomu, so namenjeni izključno za vgradnjo v alternatorje osebnih vozil. Remy International jih dobavlja General Motorsu za vse vrste njegovih avtomobilov, francoski Valeo pa predvsem domačim in japonskim avtomobilskim proizvajalcem.«

Bojan Sever, tehnični vodja: »Za razliko od drsnih obročev, ki so jih v Kolektorju prej izdelovali iz bakrenih cevi, jih v Ascomu zdaj izdelujemo po tehnologiji globokega vleka iz bakrenih trakov. Uvedba nove tehnologije izdelave, ki je v celoti avtomatizirana, je bila nujna zaradi potreb tržišča in cenovne sprejemljivosti. Več milijonov kosov teh izdelkov se namreč po stari tehnologiji preprosto ne bi splačalo izdelovati, saj bi potrebovali veliko število delavcev in tudi strojev. Hkrati smo prešanje drsnih obročev z duroplasti zamenjali s termoplasti, ki so lažji, poleg tega pa v proizvodnem postopku ni odpadkov. Linijo smo skonstruirali in postavili v osmih mesecih. Ker so imeli v Kolektorjevi Strojegradnji zasedene vse zmogljivosti, so nam potrebne naprave izdelali zunanji partnerji. Po naših predvidevanjih naj bi konkurenčni proizvajalci za osvojitve našega tehnološkega postopka potrebovali

vsaj dve leti, medtem pa bomo mi tržišču že ponudili nove rešitve, katerih cena bo še konkurenčnejša. Študija, ki smo jo izdelali, nam obeta, da bomo na avtomatskih linijah sposobni samo s tremi delavci izdelati pet milijonov drsnih obročev na leto. V končni fazi jih bomo izdelovali od 20 do 30 milijonov kosov na leto, za to pa bomo potrebovali 24 delavcev.«

Ascom, d.o.o., proizvodnja drsnih obročev in komutatorjev

- Ustanovljen je bil jeseni leta 1995.
- 1. maja 1996 je pridobil status invalidskega podjetja – podjetja za usposabljanje in zaposlovanje invalidov.
- Leta 1999 je skupaj z iranskim partnerjem ustanovil podjetje za proizvodnjo in prodajo komutatorjev v Iranu.
- Leta 2000 je od Divizije C prevzel proizvodnjo maloserijskih komutatorjev.
- Ves čas ima organizirano tudi občasno delo na domu, čeprav se obseg tega z leti zmanjšuje.
- Leta 2005 je praznoval 10-letnico svojega delovanja in si prizadeval postaviti proizvodnjo drsnih obročev po svoji lastni tehnologiji.
- 1. januarja 2006 je direktorja Viljema Makuca, ki se pripravlja na upokojitev, na položaju zamenjal Boštjan More, ki je pred tem vodil predstavništvo Kolektorjeve prodajne mreže Comtrade v ZDA.
- 31. decembra 2005 je bilo v podjetju zaposlenih 212 delavcev, od tega 109 v PC sestavljanja, 67 v programu maloserijskih komutatorjev, šest v programu drsnih obročev, preostali pa v podpornih dejavnostih in v upravi. Med vsemi zaposlenimi jih ima 105 status invalida.

Podjetje Synatec je eden od vodilnih slovenskih ponudnikov elektronske in elektrotehnične opreme in storitev za potrebe avtomatizacije v industriji in gospodarstvu. Oblikujemo celostne rešitve avtomatizacije za različne panoge industrije, energetike, zgradbe in komunalne infrastrukture ter informatizacije proizvodnje s povezavo s poslovnimi informacijskimi sistemi (rezultat lastnega razvoja je sistem Synapro).

Dolgoletne izkušnje na tem področju so nam zagotovile vodilno vlogo na slovenskem trgu, kar potrjuje tudi zadovoljstvo naših strank in številne ugledne reference.

Če vas zanima delovanje na področju avtomatizacije procesov ali na področju proizvodne informatike, izkoristite priložnost in se nam predstavite.

K sodelovanju vabimo inženirje in inženirke elektrotehnike in računalništva ter študente prvih in višjih letnikov elektro in računalniške smeri (za študente razpisujemo štipendije). Vaše prijave pričakujemo na zaposlitev@synatec.si.

KOLEKTORGROUP

SYNATEC

Synatec d.o.o., Vojkova ul. 8b, SI-5280 Idrija, Slovenija
tel.: +386 (0)5 372 06 50, faks: +386 (0)5 372 06 60, el. naslov: info@synatec.si, www.synatec.si

Več pravih proizvodnih informacij za večjo učinkovitost proizvodnje

Razvoj sistemov za informatizacijo proizvodnih procesov v podjetju Synatec

Pomemben del uvajanja informacijskih sistemov v proizvodna podjetja je proizvodna informatika. V ta segment uvrščamo proizvodne informacijske rešitve (MES – Manufacturing Execution Systems), uvedene znotraj proizvodnega industrijskega okolja in vključene v celosten informacijski sistem proizvodnega podjetja. S programom razvoja sistemov za informatizacijo proizvodnih procesov in s sistemom Synapro, ki je rezultat lastnega znanja, podjetje Synatec uspešno deluje tudi na tem področju.

Za uvajanje proizvodnega informacijskega sistema je treba dobro poznati in razumeti tako proizvodni proces kot tudi informacijske tehnologije, sisteme avtomatizacije in delovanje poslovnega informacijskega sistema. Porabljen čas in denar pa se večkratno povrneta, saj dober pristop pri vključevanju rešitev MES v proizvodno podjetje med drugim poveča učinkovitost opreme in učinkovitost zaposlenih, izboljša sledljivost izdelkov in pretočnost (vitkost) proizvodnje ter zmanjša izmet.

Rešitve proizvodne informatike med drugim obsegajo upravljanje in krmiljenje proizvodnih procesov, spremljanje delovanja strojev in naprav, spremljanje učinkovitosti ljudi, upravljanje dogodkov v proizvodnji (mikroplaniranje in razporejanje), sledljivost izdelkov in materiala, upravljanje z dokumentacijo v proizvodnji, statistično procesno kontrolo ter upravljanje skladišč.

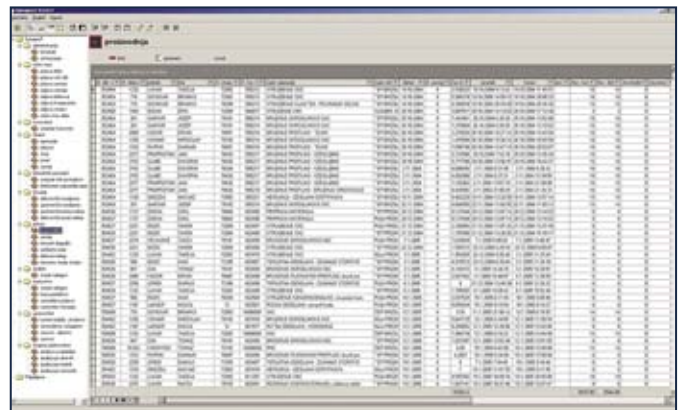
Synapro - sistem za informatizacijo proizvodnih procesov

Zaradi vse večje pomembnosti tega informacijskega področja in združljivosti z dejavnostjo podjetja si Synatec z razvojem sistemov za informatizacijo proizvodnih procesov utira pot tudi na to področje. Rezultat našega znanja je sistem Synapro, ki ga uspešno razvijamo in nadgrajujemo tudi v sodelovanju s strankami.

Uigrani sodelavci in učinkovito timsko delo

Synapro je sistem za spremljanje in vodenje proizvodnje. Primeren je predvsem za uporabo v kosovni proizvodnji. Sestavljen je iz programske opreme in ustreznih elektronskih vmesnikov za komunikacijo s stroji in napravami ter z zaposlenimi v proizvodnji. To je odprt sistem, ki uporabniku omogoča povezavo z obstoječo aplikacijo, prav tako pa lahko module, ki so sestavni del tega sistema, dogradi ali poveže z drugimi rešitvami MES. Modularna sestava dopušča preproste spremembe. Sistem gradimo z razvijalcem prijaznega programskega orodja Borland Delphi z veliko dodatnimi komponentami, ki so prav tako rezultat lastnega razvoja, z zelo razširjeno in optimizirano podatkovno bazo MySQL in robustnim sistemom vodenja verzij CVS.

Vmesnik za spremljanje proizvodnih dogodkov v realnem času

Hitra in učinkovita izmenjava informacij med poslovnim informacijskim sistemom in proizvodnjo je ključ za uspešno in učinkovito proizvodnjo. Synapro skrbi za to, da poslovni sistem dobi iz proizvodnje prave informacije. Prav tako dobi proizvodnja prek tega sistema informacije in navodila, ki so v skladu s plani. Tako lahko resnično planiramo in krmilimo proizvodnjo ter jo usklajujemo s potrebami kupcev in sposobnostmi dobaviteljev, saj ustrezne službe sproti dobivajo vse podatke iz proizvodnje. Prek računalniške mreže (ethernet, internet) lahko opazujemo aktualno stanje v proizvodnji (stroji, naprave, izdelki, osebe, delovni nalogi, parametri, zastoji) in analiziramo njihovo zgodovino za poljubno obdobje v preteklosti.

Vzpostavljanje gospodarskih in strokovnih povezav

Učinkovit informacijski sistem je vedno rezultat strokovnega sodelovanja s strankami, razumevanja njihovih želja in primerne svetovanja. Prav svetovanje je ključnega pomena, saj podjetja po večini nimajo vnaprej izdelane slike, kako naj bi njihov sistem MES deloval, čeprav natančno vedo, kaj želijo z njim doseči. Prav zato za podporo strankam uvajamo sistem spremljanja povratnih informacij, ki je še posebej uporaben v razvoju programske opreme. Spremljanje povratnih informacij omogoča takojšen odziv in preprosto razporejanje nalog v okviru naše razvojne skupine.

V podjetju Synatec črpamo strokovno znanje iz naših lastnih,

Terminal z vmesnikom za registracijo dogodkov v proizvodnji

večletnih izkušenj na tem področju. Pri tem moramo omeniti predvsem uspešno sodelovanje s podjetji znotraj matične skupine. Nove informacijske tehnologije so nam vedno v izziv. Sproščeno okolje in tehnološko sodobna oprema nam omogočajo, da delujemo homogeno in da smo usmerjeni v učinkovito implementacijo najboljših rešitev, to pa potrjujejo tudi naše številne ugledne reference. Med strankami najdemo podjetja iz skupine Kolektor Group in podjetja Iskra Avtoelektrika, Ydria Motors, Hella Lux, Niko Železniki, Lama Dekani, če omenimo le nekatera. Prav tako se uspešno povezujemo in sodelujemo z znanstvenimi institucijami (Inštitut Jožef Stefan, Univerza v Ljubljani, Univerza v Mariboru), podjetje Synatec pa je med drugim tudi član tehnološke mreže Tehnologija vodenja procesov (TVP), v okviru katere vodi tri leta trajajoč projekt Napredni gradniki za celovit sistem računalniško podprtega vodenja proizvodnje.

Polonca Pagon, Sebastijan Pelhan

Vsesmerni prikazovalnik predstavljen na sejmu igralništva v Londonu

Januarja letos se je koncern Kolektor Group udeležil enega največjih sejmov igralništva na svetu, International Casino Exhibition London 2006, ter potencialnim kupcem in partnerjem za trženje na britanskem tržišču uspešno predstavil nekaj modelov vsesmernih prikazovalnikov.

ICE London je po obsegu drugi največji sejem igralništva in z igralništvom povezanih dejavnosti na svetu, takoj za tistim v Las Vegasu. Tudi letos so se od 24. do 26. januarja na njem zbrali vsi, ki v svetu igralništva kaj veljajo. Svoje izdelke in storitve je razstavljalo več kot 150 podjetij, sejem pa si je ogledalo več kot 24.000 obiskovalcev iz vsega sveta. Najbolj množično so svojo ponudbo predstavljali predvsem proizvajalci različnih igralnih miz, avtomatov in druge opreme, potrebne za različne igre v igralnicah. Koncern Kolektor Group je na sejmu razstavjal skupaj s sežanskim podjetjem Počkaj Pohišvo, d. o. o., ki se ukvarja z razvojem, proizvodnjo in trženjem elektronskih igralniških aparatov. Na igralniškem trgu podjetje nastopa pod blagovno znamko Alfastreet in je eden vodilnih proizvajalcev tovrstnih naprav, saj svoje izdelke prodaja v več kot 50 držav po vsem svetu. Za skupen nastop so se pristojni odločili zaradi koristi, ki jih obema podjetjema ponuja takšno sodelovanje. Za koncern Kolektor Group so bili najpomembnejši ugled in razpoznavnost blagovne znamke Alfastreet v igralniški javnosti, izkušnje vodilnih tega podjetja in njihovo poznavanje igralniške panoge, pa tudi njihova mreža poslovnih partnerjev in kupcev, za katere je vsesmerni prikazovalnik gotovo zanimiva poslovna priložnost.

Razstavljeni sta bili dve različni izvedbi vsesmernega prikazovalnika, in sicer Omni LED in Omni PRN. Omni LED je vsesmerni prikazovalnik, ki informacijo podaja na zaslonu iz diod LED in zato omogoča prikaz animirane informacije oziroma spreminjanje informacij v času. Ta izvedba je še posebej zanimiva za uporabo v igralnicah, saj je tak vsesmerni prikazovalnik mogoče povezati z igralno mizo in na njem prikazovati zmagovalne številke in druge za igralce pomembne informacije. Omni PRN pa je izvedba, ki z uporabo potiskanega papirja prikazuje statično sliko in je kot taka najprimernejša za prikazovanje različnih oglasnih in informativnih sporočil. Tudi ta vrsta vsesmernega prikazovalnika je primerna za uporabo v igralnicah, saj s svojo privlačnostjo popestri prostor, v katerem

Postavitev vsesmernih prikazovalnikov na enem največjih sejmov igralništva na svetu, International Casino Exhibition 2006 v Londonu

je nameščen, hkrati pa zagotavlja veliko opaznost prikazane vsebine.

Poglaviti razlog za nastop na sejmu je bil, da začne koncern Kolektor Group v tem letu aktivno tržiti poslovni program vsesmernih prikazovalnikov. Ker je britansko tržišče eno prvih, na katerega vstopamo, je bil ta sejem odlična priložnost za predstavitev poslovnega programa zainteresirani javnosti in navezavo stikov za poznejše sodelovanje. Osrednji cilj je bil skleniti dogovor s enim ali več poslovnimi partnerji, ki bi v vsesmernem prikazovalniku prepoznali njegove zmogljivosti in ga kot takega uspešno tržili in prodajali na britanskem trgu. Zanimanje obiskovalcev in morebitnih poslovnih partnerjev je še enkrat potrdilo, da je vsesmerni prikazovalnik izdelek, ki ima velike možnosti, da postane še ena izmed številnih Kolektorjevih zgodb o uspehu. Naj ob koncu še poudarimo, da smo prav zaradi naše predstavitve na sejmu že začeli prve pogovore z morebitnimi zastopniki oziroma distributerji izdelkov iz poslovnega programa vsesmernih prikazovalnikov na britanskem tržišču.

Andrej Metljak

Veliko zanimanje idrijskih gimnazijcev za Kolektor

Kar 75 dijakov tretjih in četrth letnikov Gimnazije Jurija Vege se je odločilo za obisk v Kolektorju. V Divizijah A in B Kolektorja Pro so jim gostitelji predstavili proizvodnjo komutatorjev, ogledali so si tudi orodjarno, v kateri izdelajo približno 90 odstotkov potrebnih orodij za proizvodnjo komutatorjev, kemijski in metalurški laboratorij za preizkušanje izdelkov ter konstrukcijski oddelek, v katerem nastajajo novi produkti komutatorskega programa.

Ogledu proizvodnje je na gradu Gewerkenegg sledil pogovor dijakov s predstavniki koncerna, ki je bil zaradi velikega odziva razdeljen na dva dela. Ob tej priložnosti sta jim predsednik in podpredsednik uprave Stojan Petrič in Radovan Bolko predstavila koncern, njegova podjetja doma in na tujem, potrebe po kadrih ter možnosti za njihov kreativni razvoj in poklicni uspeh, vodja koncernove skupine mehatronikov dr. Simon Strgar se je osredotočil na razvoj novih produktov zunaj komutatorskega programa, direktor konstrukcije in tehnologije Kolektorja Pro Žiga Kogej pa je predstavil posamezne poklice tehničnih smeri za delovna področja v posameznih Kolektorjevih oddelkih, ki so si jih gimnazijci pred tem ogledali. Dijake so med obiskom in pogovorom s predstavniki koncerna najbolj zanimala možnost za štipendiranje na naravoslovnih fakultetah, sodelovanje s koncernovimi projektnimi skupinami že med šolanjem na gimnaziji in študijem na fakultetah ter v povezavi s tem priprava seminarskih nalog in možnosti za počitniško delo.

Profesorica Karmen Vidmar z idrijske gimnazije, ki je v sodelovanju s koncernovo direktorico za kadre Ingrid Kermavnar tudi pripravila tokratni obisk – povabilu se je odzvalo kar dve tretjini tretješolcev – je poudarila, da je večji vpis njihovih dijakov na naravoslovne fakultete tudi posledica tovrstnih obiskov v podjetjih ter zgodnje seznanitve z možnostmi štipendiranja in potrebami lokalnega gospodarstva po tehničnih kadrih. Med temi jih kar nekaj s Kolektorjem sodeluje že med šolanjem na domači gimnaziji.

Direktor konstrukcije in tehnologije v Kolektorju Pro Žiga Kogej je skupaj z obratnimi inženirji poskrbel za ogled proizvodnje komutatorjev v Divizijah A in B.

Da bi dijaki bolje doumeli globalnost Kolektorja in priložnosti, ki se jim z odločitvijo za zaposlitev po končanem ustreznem študiju v tej družbi ponujajo, so jim gostitelji orisali tudi razsežnosti koncerna. Predsednik uprave koncerna Stojan Petrič je opozoril, da je v tej kotlini kar nekaj prepoznavnih podjetij, vsak seveda hvali svoje, Kolektor pa je gotovo bolj znan v svetu kot doma. Koncern namreč v svoji tržni niši zadosti potrebam 50 odstotkov evropskega in 20 odstotkov svetovnega tržišča. V Sloveniji za zdaj ni podjetja, ki bi imelo tako velik tržni delež v svojem segmentu prodaje po svetu, kot ga ima prav Kolektor. Evropska koncerna, ki sta po prodaji v svoji tržni niši primerljiva s Kolektorjem, sta samo še Bosch in Siemens. Ohraniti tak status je zelo težko, še posebej v zdajšnjem procesu globalizacije, ko je koncern izpostavljen pritiskom konkurence tako z Vzhoda kot z Zahoda. Po robu se ji je mogoče postavljati samo s primernimi kadri, ki imajo v koncernu na stežaj odprta vrata za svoj poklicni in osebni razvoj.

Mehatronika – nov program na Gimnaziji Jurija Vege

Z novim šolskim letom 2006/07 bodo na Gimnaziji Jurija Vege uvedli nov program – mehatroniko. Program je novost tudi v slovenskem prostoru. Letos ga prvič poskusno izvaja pet šolskih tehniških centrov po Sloveniji. Gre za triletni poklicni program, ki je, kot pravi ravnatelj Gimnazije Jurija Vege Borut Hvalec, prisluhnil neki novi filozofiji industrije. Program mehatronike združuje znanje s področji mehanike, elektronike in informatike. V idrijskem bazenu obstaja veliko zanimanje industrije za tovrstno izobraževanje oziroma za delavce s tovrstno izobrazbo. Po besedah ravnatelja Hvalca se bodo bodoči dijaki v praktičnem pouku usposabljali v podjetjih.

Na ta način bodo teorijo prenesli v prakso in svoj poklic spoznavali že od prvega letnika naprej. Kot pravi Hvalec, je zagotovljenih tudi veliko štipendij, tako da bo večina vpisanih dijakov štipendijo prejela že v prvem letniku. Predvsem pa je pomembno, da bodo imeli veliko možnosti za zaposlitev. Pri oblikovanju programa mehatronika bodo sodelovali učitelji in profesorji idrijske gimnazije ter strokovnjaki domačih podjetij. Posebnost programa je 20-odstotni prosti kurikulum, to pa pomeni, da lahko izvajalec 20 odstotkov programa prilagodi svojim željam, pač glede na potrebe industrije. Pričakujejo, da se bo v program vpisalo od 15 do 20 dijakov, kolikor jih tudi potrebujejo, da bi ta zaživel.

Nebesa oživljena!

Da ne bo pomote! Nič od tistih Nebes, po katerih je bila poleg rudnika živega srebra Idrija še znana daleč naokoli. Za zdaj gre le za podjetje Nebesa, d. o. o., ki ga je ustanovil FMR Holding, družba pooblaščenka, ki je v lasti zaposlenih, nekdanjih zaposlenih in upokojencev Kolektorja in ki bo po novem skrbela za prehrano delavcev koncerna. Podjetje je bilo ustanovljeno predvsem zato, da bi FMR Holding z njim ustvarjal dodaten zaslužek in da bi imeli vsi družbeniki boljši pregled nad njegovim poslovanjem in neposreden vpliv na zagotavljanje kakovostnih gostinskih storitev v Kolektorjevi restavraciji. Je pa res, da je bila z ustanovitvijo tega podjetja dana tudi možnost za oživitev kakovostne gostinske ponudbe v Idriji, vendar o tem za zdaj še ni bila izrečena zadnja oziroma dokončna beseda. Takšni načrti brez dvoma zahtevajo trezen premislek pred končno odločitvijo! V igri je namreč zajeten investicijski zalogaj, zato si polovičarstva ne bi smeli privoščiti. Že prevečkrat doslej so namreč načrti v Idriji kljub veliki vnemi ostali na pol poti. Podjetje Nebesa, d. o. o., ki ga bo vodil direktor Boštjan Novak, bo začelo svoje poslanstvo opravljati 6. marca letos, ko bo prejšnjemu upravljavcu hišne restavracije, podjetju Vital, prenehala veljati najemna pogodba.

Podjetje Nebesa je od nekdanjega najemnika prevzelo tudi vse zaposlene. Na fotografiji je z novim direktorjem samo del osebja, ki je skrbelo za pripravo malic v eni od izmen.

Boštjan Novak je bil šef kuhinje protokola mesta Ljubljana, predavatelj na Srednji gostinski šoli v Ljubljani, kuhal je v TV-oddaji Čari začimb, štiri leta je svetoval pri pripravi hrane na turistični kmetiji Želinc, bil je organizator šolske prehrane na Osnovni šoli Idrija, je strokovni sodelavec Idrijsko-Cerkljanske razvojne agencije in član strokovne komisije za ocenjevanje idrijskih žlikrofov.

In kakšne spremembe lahko gostje pričakujejo od novega upravljavca hišne restavracije?

Novo vodstvo načrtuje pettedenski krožni jedilnik za obdobje pomlad-poletje in jesen-zima. V petih tednih se jed ne bo ponovila v nobenem dnevnem meniju. Na ta način bo zagotovljena kolikor mogoče velika pestrost ponudbe, še dodatno pa jo bo popestrila tudi sezonska ponudba. Gostom oz. zaposlenim bodo vsak dan ponudili tri menije – mesnega, brezmesnega in enolončnico, tako da bodo na svoj račun prišli tudi vegetarijanci.

Poleg tega jim bo na voljo tudi samopostrežni solatni bife, v katerem bo vsak dan na voljo osem vrst različnih solat (odvisno od sezone) in šest različnih prelivov.

Razširiti nameravajo še program domačih sladice ter prenoviti ponudbo sendvičev, načrtujejo pa tudi postopno zmanjševanje in končno odpravo industrijskih dodatkov jedem ter zmanjšanje količin dodatnih maščob.

Za zdaj oziroma do prenove kuhinje se je treba na določen dnevni meni še vedno naročiti vnaprej, potem pa bo uveden posodobljen elektronski sistem naročanja. O tem bomo obširneje pisali, ko bo to aktualno. Podjetje Nebesa, d. o. o., se bo aktivno vključilo tudi v program »Zdrav Kolektor« in tako tudi samo prispevalo k boljšemu počutju zaposlenih.

OBVESTILO:

Podjetje Nebesa, d. o. o., cenjene uporabnike prodajnih avtomatov obvešča, da bodo 3. marca 2006 prenehali veljati žetoni, kupljeni pri dozdajšnjem najemniku, podjetju Vital, d. o. o. Kot novi koncesionar podjetje Nebesa ne bo menjavalo že kupljenih žetonov. Hvala za razumevanje.

Zdrava prehrana in prehrana delavca

V zadnjih desetletjih se v državah razvitega sveta vse bolj krepí zavedanje o pomenu zdravega načina življenja. Nalezljive bolezni, ki so bile še pred sto leti poglaviti vzrok obolevnosti in umrljivosti svetovnega prebivalstva, so v sodobnem času izkoreninjene ali pa jih lahko obvladujemo z zdravili. Dandanes so pomembnejše t. i. kronične nenalezljive bolezni, kot so bolezni srca in ožilja ter rakasta obolenja. Te bolezni pa so v veliki meri posledica tehnološkega napredka in življenja v izobilju, zaradi katerih smo telesno manj dejavni, hkrati pa uživamo nezdravo in kalorično preveč bogato hrano.

Zdrava prehrana

Zdrava prehrana je pomembna za normalen telesni in duševni razvoj otrok in mladostnikov, omogoča pa tudi obnavljanje organizma, povečuje našo odpornost, vitalnost in intelektualne sposobnosti. Vse bolj se povečuje znanje o tem, da (zdrava) prehrana vpliva tudi na našo delovno storilnost. Kljub temu se še vedno prehranjujemo nezdravo, delno zaradi pomanjkanja časa, slabe izbire ustreznih živil ali zato, ker se nam zdi, da je zdrav način prehranjevanja prezapleten. Pa vendar ni tako, če se držimo nekaterih preprostih osnovnih načel, ki si jih bomo najlažje zapomnili s pomočjo števila 5:

1. Uživajmo raznovrstno in uravnoteženo hrano – vsak dan izbirajmo živila iz petih (5) skupin prehranske piramide:
 - a) ogljikovi hidrati so najpomembnejše energijsko hranilo, v dnevni prehrani pa naj bi obsegali 50–75 % celotnega energijskega vnosa (1 g ima 4 kcal). Pri tem izbiramo kompleksne ogljikove hidrate (polnovredna žita, kruh, žitne kaše, testenine, krompir), ki počasi zvišujejo raven krvnega sladkorja. Kompleksni ogljikovi hidrati so pomemben vir vitaminov in vlaknin, ki ugodno vplivajo na presnovo, zato bi jih morali zaužiti vsaj 20–25 g na dan;
 - b) sadje – po možnosti iz domačega sadovnjaka (200–400 g na dan);
 - c) zelenjava – po možnosti z domačega vrta (300–500 g na dan);
 - č) mleko in mlečni izdelki – izbirajmo živila z nižjo vsebnostjo maščob (delno posneto ali posneto mleko, manj mastni siri);
 - d) meso, ribe, jajca so poleg mleka beljakovinska živila, ki oskrbujejo organizem z aminokislinami ter vplivajo na rast in obnovo telesa. Dnevni vnos beljakovin naj bi obsegal 10–15% dnevnega energijskega vnosa (1 g ima 4 kcal).

Izogibajmo se sladcam oz. jih na jedilnik uvrščajmo le enkrat do dvakrat na teden. Pozorni moramo biti tudi na vključevanje maščob. Te so pomembno hranilo, saj telo oskrbujejo z esencialnimi maščobnimi kislinami (ki jih telo ne more izdelati samo), z vitamini, ki so topni v maščobah, in z energijo. Dnevni vnos maščob naj bi obsegal 15–30 % celotnega dnevnega energijskega vnosa (1 g ima 9 kcal). Najbolje je, da izbiramo maščobe z enkrat in večkrat nenasičenimi maščobnimi kislinami, ki so rastlinskega izvora (olja). Izogibajmo se nasičenim maščobnim kislinam v maščobah živalskega izvora (maslo, svinjska mast) in tistim maščobam rastlinskega izvora, ki imajo večji delež t. i. transmaščobnih kislin (rastlinska mast in trde margarine).

2. Uživajmo živila petih (5) različnih barv: rumena/oranžna, rdeča, zelena, modra/vijolična in bela živila (bela moka, sol in sladkor pri tem ne štejejo!). Najbolj pisana sta sadje in zelenjava. Na ta način bomo telesu priskrbeli vse potrebne vitamine in minerale, antioksidante in druge snovi, ki jih nujno potrebuje za svoje delovanje.

3. Uživajmo pet (5) obrokov na dan – zajtrk, kosilo, večerja, popoldanska in dopoldanska malica. Pri tem moramo biti pozorni, da so kalorično najbogatejši obroki na jedilniku v prvi polovici dneva (60–70 % dnevnih energijskih potreb), zadnja dva obroka pa sta kalorično lažja in skupaj obsegata 30–40 % dnevnih energijskih potreb.

Prehrana med delom

Tehnološki razvoj v zadnjih letih je povzročil tudi nov način dela in spremembe delovnega časa. Vse manj je fizično zahtevnih delovnih mest (dela v rudarstvu, gradbeništvu, gozdarstvu).

ZDRAVA KOLEKTOR

Proizvodni procesi v sodobnih tovarnah so po večini vodeni računalniško, zato fizične obremenitve za delavce niso več velike. Povečuje se tudi število poklicev in delovnih mest, pri katerih je delo izrazito intelektualno in pri katerih delavci po večini sedijo. Po drugi strani pa se spreminja (podaljšuje) tudi delovni čas, saj se vse bolj pomika v popoldanske ure in večer. Zaradi tega je pomembno, da zdrav način prehranjevanja upoštevamo tudi med delom:

1. Dnevni vnos kalorij prilagodimo našemu delu in aktivnostim ob prostem času
 - a) ženska, ki opravlja lahko delo, potrebuje približno 2000 kcal na dan, ženska, ki opravlja težko delo, pa približno 2300 kcal.
 - b) moški, ki opravlja fizično lahko delo, potrebuje približno 2500 kcal na dan, moški, ki opravlja fizično težko delo, pa približno 2900 kcal.
2. Vsak dan zajtrkujemo – le tako bomo lahko uspešno začeli nov dan in ne bomo utrujeni (in lačni) že po uri ali dveh.
3. Obrok med delom (malico) prilagodimo načinu dela – pri tem upoštevajmo načelo uravnoteženosti in raznovrstnosti hrane. Izogibajmo se kalorično prebogatem obrokom (razen

Nekoč je bilo delo naporno...

... zato smo lahko jedli obilno

... zato jemo uravnoteženo

Danes bolj obremenjuje duha...

če opravljamo fizično zelo zahtevno delo), saj bi taka malica le obremenila naša prebavila, zaradi česar bi bili po njej zelo verjetno utrujeni. Če smo v službi več kot 8 ur, si raje privoščimo še dodaten odmor za prigrizek (sadje, žitna rezina ipd).

4. Popijmo dovolj tekočine – vsak dan popijmo vsaj 1,5 do 2 litra vode (ali nesladkanih sadnih sokov, čajev). Če opravljamo težja fizična dela, je potreba po tekočini večja, saj s potenjem izgubljammo tekočino, ki jo je treba nadomestiti, da se ne izsušimo.

5. Malico pojemo v primernem prostoru, v katerem bomo lahko v miru zaužili obrok. Idealno je, če imamo na voljo menzo ali jedilnico, do katere se je treba sprehoditi, tako da se ob tem mimogrede še nekoliko razgibamo.

Za konec vam ponujam še nekaj namigov za zdravo malico na delovnem mestu:

- sendvič s pusto salamo, sirom, rezino zelenjave (solata, paradižnik), sojinim ali zelenjavnim namazom,
- manj masten jogurt s polnovredno žemljo in/ali sadjem,
- zelenjavni krožnik (ki si ga po možnosti sami sestavimo v solatnem baru),
- zelenjavna enolončnica,
- pusto meso in ribe, pripravljene z majhno količino maščob in čim manj paniranja,
- jedi na podlagi riža, testenin in krompirja,
- zelenjavne priloge,
- pecivo iz polnovrednih žit.

Toliko o zdravi prehrani. V prihodnji številki Komunitatorja, ki bo že bolj pomladno obarvana, pričakujte nekaj besed o pomenu telesne dejavnosti in rekreacije.

Do takrat pa vam želim veliko zdravja in užitek na snegu.

Urška Močnik Bončina

Projekt preoblikovanja organizacijske kulture

V družbah Kolektor Group in Kolektor Pro se zavedamo, da se podjetja med seboj po uspešnosti razlikujejo prav na področju organizacijske kulture. Uspešnost podjetja in kakovost življenja zaposlenih sta namreč med seboj neposredno povezani. Vsi si želimo boljšega življenja in uresničitve naših želja. Ker pa za to potrebujemo uspešno podjetje, je pomembno, da so vsi zaposleni seznanjeni z vizijo in poslanstvom podjetja ter z njegovimi cilji. Pri doseganju ciljev je pomemben prispevek prav vsakega zaposlenega.

Projekt, ki ga začnemo v tem letu, smo poimenovali »Preoblikovanje organizacijske kulture podjetja«. Za izvedbo smo se odločili, ker želimo sistematično razvijati tiste pozitivne vrednote, ki bodo pomagale, da bo naše podjetje še uspešnejše, da bomo v njem delali z veseljem in da bosta tako nam kot našim družinam zagotovljena dolgoročna varnost in kakovostno življenje.

Želja vodstva je, da bi bilo čim več osebnih ciljev in vrednot zaposlenih usklajenih s cilji in vrednotami podjetja. Poudariti je potrebno, da je organizacijska kultura, ki jo lahko imenujemo tudi »osebnost organizacije«, dokaj neoprijemljiv pojem, čeprav je pomembna determinanta uspešnosti podjetja. Značilnosti organizacijske kulture se med posameznimi podjetji in panogami razlikujejo. Iz spoznanj raziskovalcev lahko povzamemo nekaj splošnih trendov v razvoju organizacijske kulture (Pagon, 2004), in sicer:

- timsko delo in sodelovanje namesto neodvisnih posameznikov,
- usmerjenost v ljudi namesto v podatke, sredstva ipd.,
- preprečevanje problemov in proaktivno ravnanje namesto reagiranja na že nastale probleme,
- usmerjenost v rezultate namesto v procese,
- sploščene in bolj horizontalne strukture namesto hierarhičnih struktur,
- delitev znanja namesto njegovega skrivanja,
- upravljanje tveganja namesto izogibanja tveganju,
- sklepanje partnerskih odnosov namesto zaščite svojega področja dejavnosti,
- komuniciranje med sodelavci namesto komuniciranja od zgoraj navzdol in
- dolgoročna usmerjenost namesto kratkoročne usmerjenosti.

V družbah Kolektor Group in Kolektor Pro bomo projekt vodili v treh fazah:

1. faza: Merjenje in analiza vrednot oz. stanja organizacijske kulture

Za doseg ciljev moramo najprej ugotoviti, katere vrednote nam pomenijo največ in katere bi želeli razvijati v podjetju. Za ta namen bomo v prvi fazi projekta na posebni spletni strani in na obrazcu pripravili seznam vrednot, ki bodo zaposlenim na izbiro. Podatke želimo pridobiti tudi na podlagi vprašalnika o značilnih vzorcih vedenja zaposlenih in na diagnostičnih intervjujih z izbrano skupino. To nam bo pomagalo odkriti vzroke za nastanek vzorcev vedenja na podlagi dosedanje organizacijske kulture. Prvo fazo projekta naj bi izvedli v obdobju od marca do junija 2006. Za sodelovanje v anonimni anketi izbora vrednot bomo zaprosili vse zaposlene, za sodelovanje pri izpolnjevanju vprašalnika in pri intervjuju pa naključno izbrano skupino približno 70 zaposlenih.

2. faza: Določitev strategij za doseg zelene kulture

Če organizacijska kultura ni skladna s strategijo in cilji podjetja, jo je treba ustrezno spremeniti in usmeriti tako, da bo podjetje učinkovitejše. Druga faza projekta, ki bo potekala septembra in oktobra 2006, v obliki strateških delavnic, bo namenjena pripravi strategij za preoblikovanje organizacijske kulture podjetja.

3. faza: Sistematično uvajanje sprememb za preoblikovanje organizacijske kulture

To je ključna faza, ki sledi analitičnemu in strateškemu delu. Potekala bo od novembra 2006 dalje. Uvajanje in upravljanje sprememb je ena od najpomembnejših in najzahtevnejših nalog pri sodobnem ravnanju s človeškimi viri. Učinkovito upravljanje zahteva veliko znanja, poguma, potrpežljivosti, prepričevanja, osebnega zglada in napora na vseh vodstvenih ravneh podjetja.

Zaradi narave sprememb (vplivanje na mišljenje, podzavestne vzorce vedenja, prepričanja, vrednote in norme zaposlenih), lahko vidne rezultate pričakujemo v roku od treh do petih let in sicer od začetka izvajanja aktivnosti za spreminjanje organizacijske kulture.

Prepričana sem, da bodo rezultati projekta v sodelovanju z zaposlenimi za podjetje dolgoročno koristni, da bodo prispevali k povečanju učinkovitosti, uspešnosti, kakovosti ter ohranitvi konkurenčne prednosti.

Zaposleni bodo o poteku projekta, aktivnostih in rezultatih podrobno obveščeni preko oglasnih desk in intraneta.

Eva Cvelbar

Kako naj delničarji FMR in FMR Holdinga v napovedi za odmero dohodnine za leto 2005 izpolnijo postavko "Dohodek iz premoženja"?

Ker je bil konec minulega leta objavljen nov obrazec Napovedi za odmero dohodnine za leto 2005, v njem pa je v primerjavi z obrazci v prejšnjih letih spremenjeno oštevilčenje posameznih vrst dohodkov, vas obveščamo, da sporočene podatke o izplačani dividendi in plačani akontaciji dohodnine v letu 2005 v novem obrazcu vpišete pod šifro dohodka "4401 Dividende,

za katere velja zmanjšanje davčne osnove", in sicer znesek bruto dividende v stolpec "Dohodek", v stolpec "Akontacija v RS" pa akontacijo dohodnine iz tabele, ki je bila navedena v prvotnem sporočilu.

Za morebitne dodatne informacije pokličite tel. št.: **05/37 73 745**.

Zimske športne igre Kolektorja

**Tekmovanje v veleslalomu,
11. februarja na smučišču
Smučarskega centra Javornik.**

Dečki: do 10 let

Mesto	Priimek in ime	Ekipa	Čas	Točke
1	Blaž Govekar	ZUNANJI	29,41	25
2	Tadej Rupnik	ZUNANJI	30,22	20
3	Domen Rupnik	ZUNANJI	31,86	15

Deklice: do 10 let

Mesto	Priimek in ime	Ekipa	Čas	Točke
1	Anja Humar	ZUNANJI	33,16	25
2	Špela Krvina	ZUNANJI	33,65	20
3	Sara Jesenko	ZUNANJI	34,34	15

Dečki: 11 - 18 let

Mesto	Priimek in ime	Ekipa	Čas	Točke
1	Tadej Pivk	ZUNANJI	27,48	25
2	Matic Humar	ZUNANJI	29,11	20
3	Jernej Govekar	ZUNANJI	29,50	15

Deklice: 11 - 18 let

Mesto	Priimek in ime	Ekipa	Čas	Točke
1	Miša Oblak	ZUNANJI	27,27	25
2	Nika Krvina	ZUNANJI	33,23	20
3	Damjana Skok	ZUNANJI	37,92	15

Moški: nad 51 let

Mesto	Priimek in ime	Ekipa	Čas	Točke
1	Štefan Flander	upokojenci	32,18	25
2	Boris Kogej	upokojenci	32,39	20
3	Boris Kavčič	KPRO-A	33,59	15

Ženske: nad 51let

Mesto	Priimek in ime	Ekipa	Čas	Točke
1	Zdravka Vončina	ASCOM	38,55	25
2	Silva Gostiša	KPRO-A	43,14	20

Moški: 46 - 50 let

Mesto	Priimek in ime	Ekipa	Čas	Točke
1	Martin Goričnik	FERITI	29,39	25
2	Jože Kavčič	ASCOM	29,44	20
3	Rado Gnezda	KOL. GROUP	29,64	15

Ženske: 46 - 50 let

Mesto	Priimek in ime	Ekipa	Čas	Točke
1	Laura Podgornik	KOL. GROUP	33,42	25
2	Hermina Lampe	OROD.-VZDRŽ.	40,63	20
3	Marija Drobnič	ASCOM	53,53	15

Moški: 36 - 45 let

Mesto	Priimek in ime	Ekipa	Čas	Točke
1	Marjan Drmota	OSTALI	28,50	25
2	Srečko Moroz	KPRO-C	28,63	20
3	David Lipužič	KPRO-B	29,51	15

Ženske: 36 - 45 let

Mesto	Priimek in ime	Ekipa	Čas	Točke
1	Anita Štraus	KPRO-B	30,43	25
2	Martina Jesenko	KPRO-C	31,11	20
3	Mojca Oblak	OROD.-VZDRŽ.	32,68	15

Moški: 26 - 35 let

Mesto	Priimek in ime	Ekipa	Čas	Točke
1	Aleks Humar	KPRO-A	27,15	25
2	Boštjan Rupnik	OROD. VZDRŽ.	27,65	20
3	Franko Rupnik	ASCOM	27,98	15

Ženske: 26 - 36 let

Mesto	Priimek in ime	Ekipa	Čas	Točke
1	Erika Moroz	KPRO-C	29,04	25
2	Tončka Krvina	KPRO-A	29,56	20
3	Sabina Kogej	KOL. GROUP	30,64	15

Moški: 19 - 25 let

Mesto	Priimek in ime	Ekipa	Čas	Točke
1	Primož Ozbič	KPRO-A	27,20	25
2	Andrej Klemencič	KPRO-A	1.26,41	20
3	Andrej Podobnik	KPRO-B	NŠ	15

Ženske: 19 - 25 let

Mesto	Priimek in ime	Ekipa	Čas	Točke
1	Ana Drmota	KPRO-C	31,05	25
2	Adrijana Morel	KPRO-A	NŠ	-
3	Sara Štucin	KPRO-C	NŠ	-

Tekmovanje v smučarskih tekih, 4. februarja v Tekaško - smučarskem centru Idrija na Vojskem

Moški: 1980 - 1971

Mesto	Priimek in ime	Ekipa	Čas	Kategorija
1	Valter Rupnik	ASCOM	0:08:17	B
2	Boštjan Rupnik	ORODJ.	0:08:40	B
3	Jaka Ogrič	KPRO-B	0:08:50	B

Moški: 1970 - 1961

Mesto	Priimek in ime	Ekipa	Čas	Kategorija
1	Srečko Moroz	KPRO-C	0:07:40	C
2	Rajko Bajt	ORODJ.	0:07:56	C
3	Peter Rupnik	KPRO-B	0:08:20	C

Moški: 1960 - 1956

Mesto	Priimek in ime	Ekipa	Čas	Kategorija
1	Damjan Mohorič	ASCOM	0:07:38	D
2	Franci Tratnik	ORODJ.	0:08:30	D
3	Edi Gnezda	ASCOM	0:09:34	D

Moški: 1955 in starejši

Mesto	Priimek in ime	Ekipa	Čas	Kategorija
1	Karel Murovec	KPRO-C	0:07:48	E
2	Štefan Rejc	ORODJ.	0:08:25	E
3	Zmago Šuligoj	ASCOM	0:10:52	E

Ženske: 1980 - 1971

Mesto	Priimek in ime	Ekipa	Čas	Kategorija
1	Aleksandra Skok	ASCOM	0:18:06	G

Ženske: 1970 - 1961

Mesto	Priimek in ime	Ekipa	Čas	Kategorija
1	Branka Čuk	KPRO-C	0:13:25	H
2	Sonja Štucin	KPRO-B	0:16:18	H
3	Cvetka Ogrič	KPRO-B	0:23:47	H

Ženske: 1960 - 1956

Mesto	Priimek in ime	Ekipa	Čas	Kategorija
1	Francka Kacin	VITAL	0:09:20	I
2	Marija Drobnič	ASCOM	0:11:14	I

GENERALNA RAZVRSTITEV ŽENSKE - TEKI

Mesto	Priimek in ime	Ekipa	Čas	Kategorija
1	Francka Kacin	VITAL	0:09:20	I
2	Marija Drobnič	ASCOM	0:11:14	I
3	Branka Čuk	KPRO-C	0:13:25	H

GENERALNA RAZVRSTITEV MOŠKI - TEKI

Mesto	Priimek in ime	Ekipa	Čas	Kategorija
1	Damjan Mohorič	ASCOM	0:07:38	D
2	Srečko Moroz	KPRO-C	0:07:40	C
3	Karel Murovec	KPRO-C	0:07:48	E

Tekmovanji v veleslalomu in smučarskih tekih sta tudi letos, v zadovoljstvo vseh, dobro uspeli. Udeležilo se ju je tudi veliko družinskih članov zaposlenih v domačih Kolektorjevih podjetjih. V

našem časopisu objavljamo samo uvrstitve najboljših, vse ostale rezultate s fotografijami si lahko ogledate na Kolektorjevem intranetu. Za uspešno izvedbo tekmovanj se hišni sindikat zahvaljuje TKS Idrija in SK Javornik.

Tehnika in gradnja Idrija

Ko ugodnost postane čista resničnost.

Pralni stroj Electrolux EWF 1005

velika vrata, eko ventil, elektronsko upravljanje, zamik vklopa, nadzor uravnoveženosti, senzorsko zaznavanje "Fuzzy Logic", zmogljivost 5 kg perila, poraba vode: 49 l, ožemanje: 1000 obr./min., mere: v/š/g: 85 x 60 x 60 cm, energijski razred A, učinkovitost pranja A, zmogljivost ožemanja C

89.900,-

Izkoristite ugodno in široko ponudbo gradbenih ter izolacijskih materialov...

Parni likalnik ETA 8C 1200 W

1.890,-

**SUPER
UGODNO!**

Osebna tehtnica BabyLiss S 320 E digitalna

9.590,-

Novo v Idriji.
Mercator Trgovski center Idrija,
Gregorčičeva c. 47.

Bodite pozorni na akcijsko ponudbo, ki velja do 23. 2. 2006.

Obiščite nas in se prepričajte.

Koling predstavlja enega od referenčnih objektov

Gradnja Mercatorjevega trgovskega centra v Idriji je bila za vse izvajalce precejšen zalogaj. Zahtevala je natančno usklajenost rokov za končanje vseh del, saj je trajala le 60 dni, to pa je za tako zahteven objekt izjemno malo. Naše podjetje je prevzelo izvedbo strojnih in električnih priključkov.

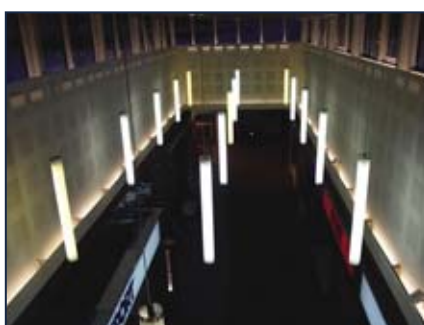
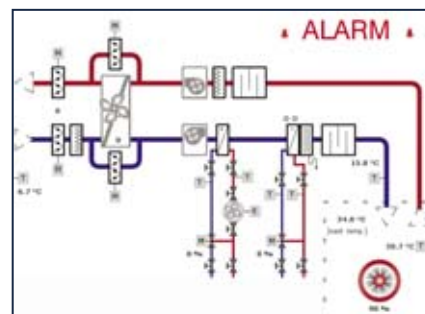
Montaža strojnih priključkov je obsegala sisteme ogrevanja, hlajenja, prezračevanja objekta in razvod plinske napeljave za potrebe kotlovnice. V kotlovnici z 275 kW toplotne moči je vgrajen Buderusov kotel na utekočinjen naftni plin. Objekt je ogrevan s prezračevanjem in talnim ogrevanjem. Prezračuje in hladi se z dvema klimatskima napravama, nameščenima na strehi objekta, katerih zmogljivost je 12.000 oziroma 16.000 m³/h. Hladna voda priteka iz hladilnega agregata.

Vsi priključki so napeljeni med palično konstrukcijo strehe objekta na višini 6 m. Objekt takšnih dimenzij je specifičen zaradi velikih količin pretokov, ki zahtevajo razmeroma velike dimenzije cevi oziroma kanalov. Upoštevati je bilo treba tudi raztezanje daljših razvodov, ki je posledica temperaturnih sprememb, to pa smo projektno rešili s kompenzatorji. Na področju električnih priključkov smo prevzeli vodenje projekta, izvedbo avtomatizacije sistemov v objektu, vključno s stikalnimi bloki, in izdelavo centralnega nadzornega sistema, ki na podlagi zbranih podatkov ureja razsvetlavo in shematsko prikazane podsisteme. Ob morebitnem alarmu oziroma nepričakovanih razmerah o tem obvešča uporabnike na njihove mobilne telefone.

Kljub precej zahtevnim rokom smo dela

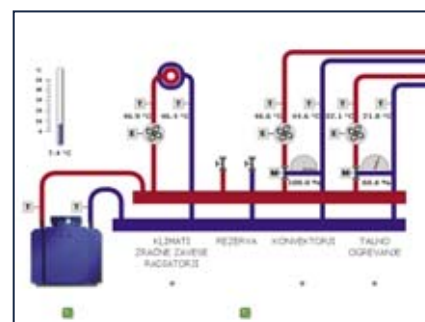
Razsvetljava s prikazom na CNS sistemu

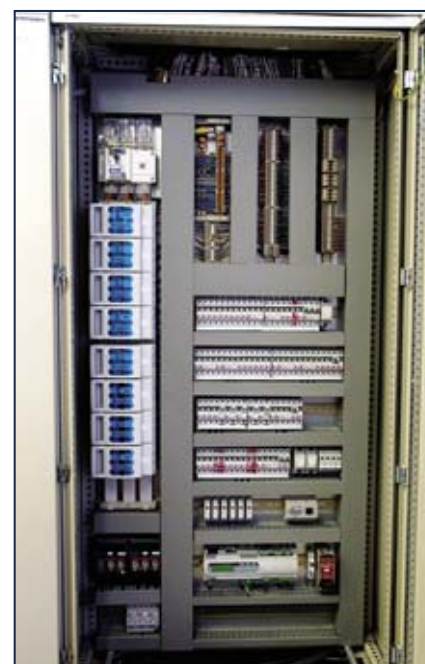
Toplotna postaja s prikazom na CNS sistemu

Primer stikalnega bloka razsvetljave s krmilnim sistemom

uspešno končali do datuma, ko je bilo načrtovano odprtje novega trgovskega centra. Kljub manjšim, vendar za funkcionalnost objekta nepomembnim nepravilnostim, ki so se pojavile po končanih delih, je to za nas dokaz, da smo tudi v prihodnosti pripravljeni na podobne ali še zahtevnejše izzive.

ODPRTO:
od 12^h - 22^h
nedelje, prazniki od 12^h - 20^h
ponedeljek, torek - zaprto

**Sprejemamo tudi
večje skupine in
zaključene družbe**

- * IDRIJSKI ŽLIKROFI
- * DIVJAČINA
- * MORSKE RIBE
- * JEDI PO NAROČILU
- * VELIKA IZBIRA VRHUNSKIH VIN

Žirovska 4
Spodnja Idrija
Tel.: 05/37-76-316

Spominski utrinki na Bevkovo bralno značko

Moj prvi pisateljski greh

Na ljubljanskem učiteljskišču smo imeli KUD »France Bevk« in nekaj časa sem bil predsednik tega društva. Organizirali smo literarni večer. Nanj smo povabili pesnico Lili Novy, pisatelja Ivana Potrča in Franceta Bevka. Po nastopu je bilo še kratko srečanje v zbornici, kjer sem bil med profesorji in gosti tudi jaz – kot organizator srečanja.

Tako sem postopoma osebno spoznaval pisatelje, med njimi tudi Bevka. Z njim sem sedem let kasneje navezal prijateljske stike, ko smo v občini Idrija prvi za koroško Prežihovo bralno značko prilagodili našim željam bolj ustrezno tekmovanje za Bevkovo, s čimer smo odprli pohod tej obliki tekmovanja v branju po vsej Sloveniji. To in kasnejša srečanja s pisateljem Bevkom mi je olajšalo – še za življenja – njegovo privolitev o uporabi njegovega imena za tekmovanje v branju.

Lili Novy je bila imenitna gospa. Svoje pesmi je brala s skoraj moškim glasom in tako počasi, da jih je skoraj zlogovala. Nemara je hotela ustvariti prijetno vzdušje v zbornici. In ker je bil prisoten tedanji predsednik Društva slovenskih pisateljev Ivan Potrč, je povedala svojo pesem Občni zbor slovenskih književnikov. Rekla je seveda: ... književnikof. In takoj je bilo med vsemi navzočimi dovolj dobre volje, saj tisti »f« namesto »v« ni bil čisto njen. »F« na koncu »književnikov« je bil seveda namenjen Štajercu Ivanu Potrču.

Prizadeti pisatelj se je sicer z nami vred smejal, a vseeno je malce zardel zaradi tistega »f«, zato je takoj obrnil puščico proti ravnateljici in slavistom, predvsem pa – ne nalašč – proti meni. Rekel je: »Ali že veste, da bo nekdo izmed vaših »dijakoF« vsak čas doživel pisateljski krst v reviji Mlada pota?«

Zdaj ni nikogar več zabavala Potrčeva štajersčina, ampak so v en glas vprašali: »Kdo?«

S Potrčem, mentorjem tedanjih pisateljskih začetnikov v reviji, sva se spogledala za hrbot moje razredničarke in profesorice slovenščine Jeje Jamar. In jaz sem najbrž zardel kot kuhan rak. Zato pisatelju ni bilo treba odgovoriti zvedavim očem. Rekel je le: »Njegova črtica Vikče bo objavljena v naslednji številki. In ker je odlična, dragi profesorji, fantu res ni treba zardevati zaradi tega greha. Pa tudi meni ne bo zameril, ker sem očitno nekaj dni prezgodaj izdal njegovo skrivnost.«

Iz zadrege sem si pomagal s Cankarjem: »V molku je bil sram človeka, ki ne mara govoriti o svoji najgloblji ljubezni ...«

Teh besed sem se najbrž v trenutku domislil, ker smo se tako fantje tedaj v razredu dražili med seboj, kadar je bil kdo še sramežljivo zaljubljen.

Akademski slikar, moj profesor Jaka Bazel je pod mizo poiskal mojo desnico in skoraj šepnil: »Čestitam.«

In sledil je prvi aplavz za moj prvi pisateljski greh.

Anekdote se ne bi več spomnil, če se ne bi dotikala resnične ljubezni do knjig v naši družini in rodbini in pri skoraj vseh rojstvih iz Črnega Vrha nad Idrijo v mojem otroštvu in mladosti, od koder najbrž izvira moja kasnejša posvetitev knjigi.

Pisatelja Franceta Bevka sem osebno spoznal šele, ko me je sredi Ljubljane v kavarni Evropa seznanil z njim stric Tone Habe, samorastniški pisec knjige Pogled iz malega sveta. Malo smo poklepetali o tem, od kod sem doma in o čevljarju »Šemonu«, ki je bil skupaj s pisateljem v času fašizma konfiniran v Italiji – med drugim tudi zato, ker so naleteli nanj na gozdni poti iz Lomov

Učiteljski zbor spodnjeidrijske OŠ s pisateljem Francetom Bevkom. Fotografija je bila objavljena v šolski kroniki za leto 1961 - 62

s slovensko knjigo pod ramo, češ da prenaša šifrirane načrte Dučjevih vojaških utrdb na gorskih grebenih nad vasjo. Šemon je namreč zelo rad bral knjige in si jih je sposojal, kjerkoli je le mogel...

Tale uvod nima prevelike zveze z Bevkovo bralno značko, a če se opisana srečanja ne bi zgodila, bi bila najbrž tudi njena »življenjska« zgodba precej drugačna.

Na idrijski gimnaziji sta učili slovenščino ravnateljica Slavica Božič in profesorica Anica Munda, ki je bila v občini tudi svetovalka za slovenski jezik v Zavodu za pedagoško službo Idrija. Direktorica tega – le nekaj let delujočega zavoda – je bila Zinka Turk, ne samo najboljša elementarka na idrijski osnovni šoli, ampak tudi človeško izredno bogat sodelavec.

Seveda so bili aktivni udeleženci pri ustanavljanju in razvoju Bevkove bralne značke tudi vsi drugi učitelji slovenskega jezika od tretjega razreda dalje in vsi ravnatelji osnovnih šol. Celotno tedanji direktorji Rudnika živega srebra niso brez zaslug, a vseh zaslužnih pač ni mogoče naštetih.

In kako se je začelo?

Profesorica Anica Munda je navezala stik s profesorjem Stankom Kotnikom, ki ji je ustno predstavil to metodo branja. Ravnateljici gimnazije in predsednici tedanjega občinskega Sveta za šolstvo je bila zamisel všeč. Takoj jo je podprla. V okviru Zavoda za pedagoško službo pa smo poprijeli za delo. Navdušenja in začetne zagnanosti ni manjkalo, a že prve tedne nas je bilo kar nekaj, ki smo tudi ustvarjalno razmišljali o uvedbi te oblike branja. Naš »ustvarjalni« pristop pa nemara ni bil najbolj všeč Kotniku, ki bi bil veliko bolj vesel, če bi do pike natančno upoštevali njegova pravila, bralne programe knjig in seveda uvedli tudi pri nas tekmovanje za Prežihovo bralno značko. Profesorica Munda se je skoraj zaman trudila, da bi dobila kaj več kot kako dopisnico z nasveti za začetek, kar pa niti ni bilo tako slabo, saj smo bili tudi zato še bolj prisiljeni iskati svojo pot. Samostojno smo sestavljali tekmovalne programe, ki smo jih že takoj usmerili v sodobna dela – skoraj v celoti ločena od obveznega čtiva, po čemer se ni odlikovala Prežihova značka, ki je spočetka vključevala bralce v tekmovanja samo vsako drugo

leto. Vse to smo načrtovali tudi zato, ker smo pričakovali, da bo pisatelj Bevk pripeljal s seboj na literarna srečanja tudi druge pesnike in pisatelje.

Najbrž bo koga začudilo dokaj čudno izročilo, da smemo slaviti velike ljudi šele po smrti. Prej je nemara - s stališča vsake dnevne politike - prenevarno, saj se lahko še tako dobro »blago« pokvari. No, za pisatelja Franceta Bevka smo bili vsi prepričani, da se ne more več »pokvariti«. Pokvarjeni bi bili lahko le tisti, ki bi mu pripelili tako oznako.

A tudi to se zgodi in pisatelj Bevk se je tega globoko zavedal. Zato je najprej rekel: »Ne! Dokler sem živ, otroci ne bodo nosili moje podobe na suknjičih.«

Tak hladen tuš so doživele naše želje, ki jih je, ne vem kdo, sporočil pisatelju. Osebo sva ga do tedaj vsekakor najbolj poznala Slavica Božič in jaz, zato sva dobila zadolžitev, da ga prepričava... Ravnateljica se je z njim dogovorila in jaz sem ga obiskal.

Srečala sva se v sejni sobi na Tomšičevi 12. Ne njemu ne meni ni bilo lahko. Odlikovala naju je skromnost in tudi »primorska« trma, čeprav trdno podkovaná s previdnostjo. Zato sem prišel s prvega obiska skoraj brez upanja v zmago.

Naslednjič je privolil, da bo njegova podoba le na izkaznici kot fotografija. In za hrbtno stran izkaznice je obljubil rokopisno posvetilo zdaj že »njegovim« tekmovalcem – značkarjem.

»Toda značke z mojo glavo pa ne bo! To mi morate obljubiti.«

In res je ni bilo. Čez kak mesec sem mu prinesel pokazat osnutek značke, ki ga je izdelal moj profesor, akademski slikar Jaka Bazel. Na znački je bil le napis Bevkova značka, kar je z vidno zadrego dopustil, in bil je globus in lovorov venec. Skratka – simboli z našimi nameni. Zato pisatelj zdaj skoraj ni mogel več reči NE. Toda brez prizvoka vsake nečimrnosti je pred slovesom posvaril: »Saj vem, da veste... Ampak vseeno... Glejte, da otroci ne bodo brali samo mojih knjig! Berejo naj vse, kar jim duša da, kar imajo radi in kar je tudi za vas - dobra knjiga.«

Sledilo je branje, »tekmovanje«, razgovori in prva svečana podelitev Bevkovih značk. Nekakšna generalka za prvo podelitev je bila v Spodnji Idriji, kjer sem bil ravnatelj šole in kamor smo povabili pisatelja Bevka.

Ker sva z učenko Nadjo v Spodnji Idriji dobro prestala generalko in ker smo se po njej že dobro »poznali«, je bila prva podelitev v Idriji kar nekakšna »sveta maša« za vse navzoče. Tudi tukaj se je končalo z žlikrofi; mislim, da je imel že prvič in še nekajkrat kasneje glavno besedo – poleg posebnega nagovora in zdravice – čudoviti pripovedovalec vicev – tajnik in kasneje predsednik

Učenci pozdravljajo pisatelja Franceta Bevka

občine Stanko Murovec.

Navadno je bila na vseh svečanih podelitvah navzoča vsa idrijska »smetana« - od kulture in politike do gospodarstva. Za tekmovalce smo znali privediti »zgodovinska srečanja«. Pomislite, skoraj zmeraj je bil navzoč direktor rudnika ali vsaj njegov pooblaščenec! Seveda je bil ponosen na sodelovanje svoje »hiše«, saj je Rudnik vsako leto prispeval denar, s katerim smo z velikim popustom kupili knjige za vse tekmovalce v občini in vanje se je debelo uro pred slovesnostjo s posebnim spoštovanjem podpisoval pisatelj Bevk. Kar nekajkrat smo zbrali toliko denarja, da smo skupaj s pisateljem obiskali z vsemi tekmovalci in mentorji – Zakojco. Z Bukovega smo šli seveda peš – pod vodstvom »generala« Bevka. ◀

Ivan Bizjak

Že 10 let z vami.

BLT D.O.O. IDRIJA
INDUSTRIJSKA, GARAŽNA, POŽARNA IN ZRAKOTESNA VRATA

Naša vrata - rešitev za vaše udobje.

ULICA SV. BARBARE 6, 5280 IDRIJA
TEL.: ++386 (0)5 374 36 60 N.C.
FAX: ++386 (0)5 377 39 45
E-MAIL: BLT@BLT.SI, WWW.BLT.SI

- prevozi skupin
- prevozi oseb
- TAXI služba
- najem kombijev

RCT TRANS
Partizanska 8
5280 IDRIJA

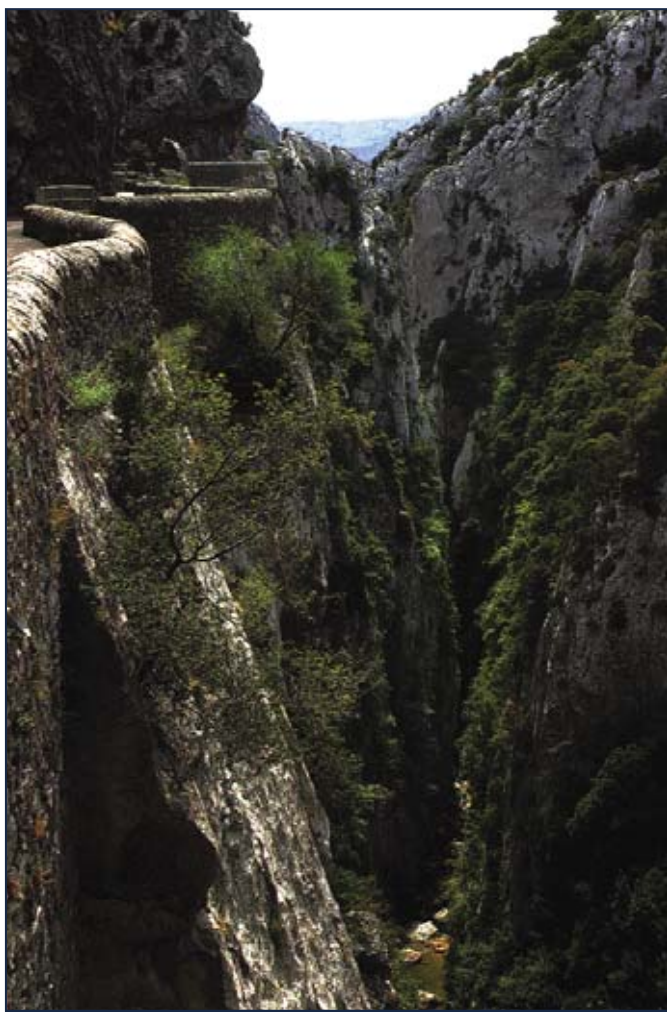
GSM: 041 648 393

- prevozi blaga (do 7,5t-40m³)
- prevozi nevarnih snovi
- hitra dostava stvari
- organizacija prevozov

E-mail: rcttrans@amis.net

Idričani 10 let pred Da Vincijevo šifro

Svetovna uspešnica zadnjih dveh let, Da Vincijeva šifra Dana Browna, je znova oživila starodavne zgodbe o skrivnostnem svetem gralu in zakladih, pa tudi ugibanja o Jezusovem življenju z Marijo Magdaleno po njegovem vstajenju, o njih domnevnih potomcih in današnjih posvečencih v te misterije. Ob tej uspešnici se poraja vrsta razprav, tako za kot proti. Brownu očitajo ponarejanje zgodovinskih resnic, npr. v knjigi Razkritje Da Vincijeve šifre, spet drugi ga hvalijo in izdajajo posebne vodnike po njegovih delih, kot je npr. knjiga Po sledovih Da Vincijeve šifre. Vsem gre za denar, bralcem pa za užitek. Uradna Cerkev je dolgo molčala, šele lani pa je izjavila, branje te knjige da odločno odsvetuje. Najbrž bi se znašlo na Seznamu prepovedanih knjig (Index librorum prohibitorum), če ga Vatikan ne bi že odpravil

Začetek na reki Blanque

nj

In verjeli ali ne, štirje Idričani – Ivan, Marija, Jože in Niko – smo že deset let pred Da Vincijevo šifro in Danom Brownom iskali sledove svetega grala in katarskih zakladov v deželi ene najbolj krvavih križarskih vojn.

Languedoc, pokrajina na jugu Francije, se je nam zazdela izjemno zanimiva, ko smo brali o presenetljivih odkritjih, do katerih se je po dolgih letih raziskav dokopal scenarist britanskega BBC-ja, novinar Henry Lincoln. Spodbudila ga je drobna knjižica Le Tresor Maudit (Prekleti zaklad). Izšla je leta 1969 v Franciji, popisuje pa skrivnostne najdbe župnika Berengera Saunierja. Za BBC je posnel tri dokumentarce o svetem gralu in o njem napisal tri knjige. Toda skrivnostim ni prišel do dna. Tako njegova dela kot roman Da Vincijeva šifra ostajajo na pol poti. Mi smo skušali najti pot, po kateri je župnik Berenger Saunier v bližini vasi Rennes-le-Chateau leta 1891 odkril del zaklada in verjetno še kaj.

V srhljivki Da Vincijeva šifra je Dan Brown uglednega louvrskega kustosa, ki je vedel za ključ skriališča svetega grala, pomenljivo imenoval Sauniere!

Ne morem popisati, kako je Ivan razvozal ključ do začetka naše poti. Po Lincolnovem vzoru se je lotil umetniške slike Pastirji iz Arkadije, ki jo je leta 1629 naslikal Nicolas Poussin in katere kopijo je v Louvru kupil tudi župnik Berenger Saunier. Vodil nas je pentagram, narisan na nekdanje ožje katarsko ozemlje, oziroma kraji na konicah krakov zvezde. Prvi na našem seznamu je bil najpomembnejši: Rennes-le-Chateau z okolico in reka Blanque.

Od italijanskih gostiteljev pod Aosto smo v enem zamahu prevozili Genovo, Nico, Montpellier in čez kanal du Midi do dežele Katarov. Le pays Cathare, je pisalo na tabli ob cesti. Znašli smo se v svetu pred tisoč leti, v deželi zahodnogotskih in skrivnostnih merovinskih kraljev, ki so bili domnevni potomci Jezusa in Marije Magdalene. Merovinski kralji naj bi bili tudi čuvaji svetega grala. Velik vpliv na merovinskem dvoru je imel Sulpicij, nadškof v Bourgesu, ki je bil osebni prijatelj kralja Dagoberta I. Prav ta Sulpicij je bil pozneje razglašen tudi za svetnika. Njemu posvečena cerkev v Parizu, Saint Sulpice, je v Da Vincijevi šifri tudi skriališče svetega grala. Skratka, vstopili smo v deželo, v kateri so pokopani odgovori, ki jih iščemo že tisočletja.

Kdo so sploh bili Katari? Bili so kristjani, ki jih je katoliška cerkev razglasila za odpadnike. Verovali so, da materialni svet pripada hudiču, svetu Zla, in da je duhovni svet svet dobrega boga. Ime je starogrškega izvora in pomeni čist, tudi popoln. Oznanjali so nenasilje in prebirali predvsem Janezov evangelij. Zanimivo, da viri o srednjem veku pogosto opisujejo iskalce kraljestva duhovnika Janeza, ki je posedoval sveti gral. Kar pa je najpomembnejše, Katari naj bi vedeli za vse stare zahodnogotske zaklade, od Merovingov pa naj bi prevzeli varovanje svetega grala. Živeli so na območju pokrajine Languedoc. Papež Inocenc III. in francoski kralj Filip Avgust sta jih preganjala kot heretike, prek njih pa sta se predvsem hotela dokopati do skritega bogastva. Stvari so šle tako daleč, da so nadnje dvignili križarsko vojsko, ki jih je v začetku 13. stoletja v pravi genocidni vojni popolnoma pokončala. Ta najbolj krvoločna križarska vojna je znana kot albižanska vojna, po francoskem kraju Alba, v katerem je bil eden od katarskih sedežev.

Nekje pri kraju La Viallasse smo dosegli reko Blanque. Na kopiji

Tour Magdala

nj

slike Pastirji iz Arkadije smo smeri v naravi določili na podlagi busole. In ujemale so se! Tudi pogled na reko se je zdel pravšnji. Vijugala je po zaprti dolini, porasli z gozdom. Hodili smo proti toku. Belega prodišča je počasi zmanjkovalo, struga se je ožila. Nenadoma se je med nalomljenim skalovjem ob vodi nekaj zalesketalo. Počeni sem bliže. Zajeten kamen je bil v pasovih bogato prevlečen s pravilnimi, zapeljivo velikimi kristali kalcita. Ničesar se ni dalo prisvojiti, le občudoval sem ga lahko. Začenjala se je soteska s prepadnimi stenami in globokimi tolmunji. Više, da je ni dosegla niti narasla voda, se je vlekla polica ob nekakšnem spodmolu. Ob njem so bile kot nizki zid nakopičene usedline s fosili rudistov. Luščili so se kot lešniki iz čokolade. Te sem si lahko privoščil. Pretikali smo se čez odlome naprej, proti kolenastemu rečnemu zavoju. Tam smo se ustavili na visoki ravnici, polni preraščenih kupov grušča in redkih grmov. Čeprav smo želeli počivati, je nekaj pritegnilo našo pozornost. Nad strugo pred nami je visela razklana gladka skala. Del se je bil že bog ve kdaj zrušil v vodo. Na steni je bilo videti že zdavnaj obledele in izprane simbole. Nikakor ni bilo mogoče razbrati, kaj naj bi pomenili. Še najbolj so bili podobni krogom s križi. Je to tisto?! Kar nekaj ur smo lazili naokoli in oprezali naprej po soteski. Nič – in brez sonde za kovine tudi nič. Začelo se je mračiti. Morali smo se vrniti v našo bazo, v hotel v prijaznem mestecu Quillan.

Iz Quillana ni bilo daleč do izbranih krajev. Odhajali smo navsezgodaj in se vračali sredi noči. Najprej pa v Rennes-le-Chateau. Veselili smo se oglada cerkve sv. Magdalene, saj smo se nadejali nekaj namigov za naše naslednje podvige. Hoteli smo videti, kaj z držo svojih rok pripovedujejo štirje angeli, pod

katerimi je peti, padli angel z rožički na čelu, ki nosi kropilnik. Hudič torej! Z izjemo te na svetu ni cerkve, v kateri bi srečali hudiča. In prav v tej se je marsikaj začelo!

Rennes-le-Chateau je bil pred sto leti majhen kraj in župnik Berenger Sauniere je takrat komaj zbral nekaj denarja za popravilo farne cerkve sv. Magdalene. Obnovo so začeli leta 1891. Ko so odmaknili oltarno ploščo, ki je slonela na dveh zelo starih zahodnogotskih stebrih, so ugotovili, da je eden votel. V njem so v lesenih tulcih našli štiri pergamente s teksti in rodovnimi podatki o pomembni, bogati plemiški družini Blanchefort, katere korenine so segale daleč nazaj, tja

Hudič iz cerkve sv. Magdalene

nj

do velikih mojstrov templjarskega viteškega reda. Berenger Sauniere je ob pomoči strokovnjaka delno razbral ali uganil nekaj tajnopisov. Viri omenjajo, da je župnik potem dneve in dneve hodil po samotni okolici. Predvsem je presenečalo, da je nenadoma imel veliko denarja. Postal je znan, v goste so ga vabili posvetni in cerkveni odličniki. Poklican je bil celo v Vatikan k papežu. Umril je nenadno, v čudnih okoliščinah. V vasi je dal zgraditi vilo Bethania in gradič Tour Magdala, ki je posnetek templjarskih gradov. Širokopotezno in predvsem zelo nenavadno je prenovil cerkev sv. Magdalene. Najbolj šokantna stvar pa je napis, vklesan nad vhodom v cerkev. Tam, pod pozlačenim nadstreškom piše: TERRIBILIS EST LOCUS ISTE. Strašen je ta kraj! Kaj neki je župnika Berengera Saunierja napeljalo na to, da je cerkev sv. Magdalene imenoval strašen kraj in vanjo postavil kip hudiča? S tem je hotel nekaj povedati. Toda kaj?! ◀

Niko Jereb

Zimbabve - v deželi tisočerih priložnosti

Čisto na jugu Afrike, s prstom po zemljevidu sicer ne tako daleč, pa vendar 8.000 km od Slovenije, se razprostira država, imenovana Zimbabve. Ime izvira iz »The Great Zimbabwe ruins« (ruševin mesta prvotnih prebivalcev) in je okrajšava besedne zveze »zimba remambwe« (slovensko: »mogočna kamnita hiša«). Zimbabve, prej znan kot Južna Rodezija, se je izpod britanske oblasti osamosvojil 18. aprila 1980. To je dežela tisočerih priložnosti in nešteti naravnih lepot ter toplih, veselih, srečnih in zadovoljnih ljudi. Tam čutiš, da ljudje še vedno živijo v sožitju z naravo, tam zrak diši po mleku, temelj kulture pa sta družina in spoštovanje, predvsem spoštovanje do starejših. Kar me je najbolj očaralo, je to, da ljudje ne stremijo k bogastvu, da ne poznajo zavisti, da so zadovoljni s tistim, kar imajo.

Kolikor dlje sem živela v Zimbabveju, toliko bolj mi je bilo jasno, da na severni polobli živimo življenje, ki je obrnjeno na glavo. Vse preveč se ukvarjamo z nepomembnimi malenkostmi, premalo pozornosti pa namenjamo vprašanjem in stvarim, ki so zares pomembni. Ljudje ne živijo v izobilju, pa tudi hude revščine nisem opazila, čeprav prodajalec v trgovini z živili zasluži le približno 10 ameriških dolarjev na mesec oziroma le za najnujnejše življenjske potrebščine. Se pač znajdejo: prodajajo sadje, zelenjavo, sladkarije ..., nekateri pa si zaslužek priskrbijo na precej lažji način – pač kradejo. Mene so okradli dvakrat. Srhljivo, vendar to sodi zraven. Ob napačnem trenutku sem bila pač na napačnem kraju in premalo previdna. Tudi pri nas sem že bila okradena. Lahko bi še razpredala o ljudeh in življenju, vendar naj to dolgo zgodbo nekoliko skrajšam in povem le še to, da sem se v Zimbabveju zelo veliko naučila o tem, kaj pomeni imeti veliko družino, o spoštovanju, strpnosti do soljudi, predvsem pa, da znam ceniti življenje, ki mi je dano, in da sem hvaležna za to.

Po drugi strani pa je Zimbabve dežela tisočerih zvezd, to je dežela, v kateri luna vzhaja na jugu in se pomika proti severu, sonce pa je tako močno rumeno, da slepi. To je dežela z razgibano pokrajino: na vzhodu griči, visoka savanska trava, ki spreminja barvo od okraسته ob koreninah do zlato rumene na vrhu; božanski je pogled nanjo in vinsko rdeča drevesa msasa. Med vsem tem pa žuborijo potočki in številni slapovi. V vzhodnem, gričevnatem delu države se dviga tudi najvišja gora v Zimbabveju, mogočna, mistična gora Nyangani. Legenda pravi, da pohodnik med vzponom na to goro nikakor in pod nobenim pogojem ne sme opevati lepote narave, saj ga v nasprotnem gora začara, pohodnik pa izgine. Po dveh urah vzpona pohodnika na vrhu čaka neverjeten razgled. Imela sem srečo, da je bil jasen dan in je razgled segal vse do mozambiške obale. Neverjetno! Vzhodno gričevje je vsekakor raj za hribolazce in idealen kraj za skrivališče pred preostalim svetom.

Na jugovzhodu države, 20 km južno od mesta Masvingo, so »The Great Zimbabwe ruins«. Ruševine mesta prvotnih prebivalcev so bile zame popolna energetska točka, prostor, na katerem se čas ustavi, na katerem se zaveš, kdo si in kaj si, in na katerem vsa vprašanja in vsi dvomi dobijo svoj odgovor. Počutiš se kot celota, popoln mir preveva tvoje telo, ne vleče te ne levo ne desno, čutiš samo mir, srečo in ljubezen. Res je nekaj mogočnega v zidovih, zgrajenih iz kamna, ki ponekod segajo tudi do 11 m visoko.

Zahodni del države je savana v pravem pomenu besede, tam pa obiskovalca čaka pravo živalsko cesarstvo. Vsekakor je nujno obiskati nacionalni park Hwange, velik kot Slovenija, v katerem izkusiš pravo divjino. Nosorogi, levi, zebre, žirafe, bivoli, sloni, leopardi, gepardi, 400 različnih vrst ptic in še in še. Pol ure vožnje iz drugega največjega mesta Bulawayo je nacionalni park Matopos, ki ni toliko znan po raznolikosti živalskih vrst, temveč bolj po nenavadni obliki gorovja. Videti je, kot da bi nekdo postavljaj skalo na skalo, kot da bi se velikanski otrok igral z lego

Viktorijini slapovi

az

kockami. Nebo pa je tako modro, kot bi ga nekdo naslikal. Ta veličastna slika te popolnoma prevzame.

Še bolj veličasten je – upam si celo reči, da je to za vsakogar največje doživetje v življenju – pogled na Viktorijine slapove. Sploh ne najdem besed, s katerimi bi jih dobro opisala. Sama česa tako mogočnega, veličastnega in lepega doslej še nisem videla. Ne štejejo jih zaman za eno izmed največjih čudes sveta, če ne celo za največje. Domačini so slapove poimenovali Mosi-oo-Tunya oz. »Dim, ki grmi«. Meni se je zdelo, kot da čez rob sploh ne bi padala voda, ampak oblaki dima, kot da bi vsako sekundo nastajala atomska eksplozija. Kar stojiš tam in ne moreš verjeti svojim očem. Da je vse skupaj še bolj očarljivo, pa nad slapovi vedno kraljuje mavrica. Nepozabno doživetje!

Pot me je naprej vodila na ogled podzemnih jam v bližini mesta Chinhoyi, ki so vsekakor vredne tudi drugega ogleda, in naprej proti severu do jezera Kariba. Ob jezeru, v katerem živijo številne vodne živali, tudi krokodili in povodni konji, je znameniti jez Kariba. Nacionalnega parka Mana Pools mi ni uspelo videti, saj sem bila tam takoj po deževni dobi, in ker je to območje močvirnato, je bilo tisti čas nedostopno. Sicer pa je to območje znano po ribolovu. Največje presenečenje me je čakalo v vasi Kariba, kajti sredi vasi s približno tisoč prebivalci se bohoto velikansko posloplje Interspara. Neverjetno!

Glavno mesto Harare ima dva milijona prebivalcev in kot vsako sodobno glavno mesto seveda tudi številne hotele, poslovne stavbe, muzeje, bare, diskoteke. Prijetno je v sencih palm poležavati v parku ali obiskati muzej in spoznavati kulturo večinskega zimbabvejskega naroda Šoni.

Potovanje po Zimbabveju je zelo preprosto, saj je prometna infrastruktura, tako cestna in železniška kot tudi zračna, dobro razvita. Še bolje pa je najeti avto, saj so nekatera območja dokaj nedostopna. Prepričana sem, da v Zimbabveju vsak popotnik najde nekaj zase, odnese domov veliko lepih fotografij in nepozabnih spominov, predvsem pa najde samega sebe. ♦

Andreja Zidarič

Ponudba zaščitne opreme, ne le za industrijo, ampak zaradi udobnosti in izgleda tudi za zaščito pri vsakdanjih hišnih opravilih. Prepričajte se sami v naši trgovini na Arkovi 11 v Idriji, ali nas obiščite v spletni trgovini www.evt.si

- Cokli in natikači
- Rokavice vseh vrst
- Športni delovni čevlji
- Čelade in zaščita kape
- zaščitna in sončna očala
- Delovne obleke in kombinezoni
- Ter druga zaščitna oprema

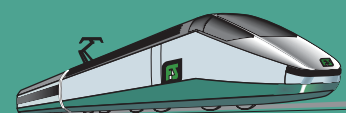
EVT-SISTEMI d.o.o.

Tel: 05/37-22-620 \ Tel. Trg.: 05/37-73-129

www.evt.si

WELZ
d.o.o.

organizacija transporta - carinjenje - skladiščenje - distribucija - selitve

MARIBOR

SPODNJA IDRİJA

LJUBLJANA

telefon: 05 37 25 300, faks: 05 37 76 670, e-mail: idrija@welz.si

Organiziramo transport samostojnih in kosovnih pošilk po cesti, železnici, vodi, nudimo redne tedenske transportne povezave (uvoz, izvoz) po naslednjih državah:

ANGLIJA
AVSTRALIJA
AVSTRIJA
BELGIJA
BELORUSIJA

BOLGARIJA
BOSNA
ČEŠKA
FRANCIJA
GRČIJA

IRAN
ITALIJA
KAZAHSTAN
MALTA
MADŽARSKA

NEMČIJA
NIZOZEMSKA
POLJSKA
PORTUGALSKA
ROMUNIJA

RUSIJA
ŠPANIJA
ŠVEDSKA
TURČIJA
ZDA

CENTRALA: WELZ GmbH, Bachstrasse 75, A - 5023 SALZBURG

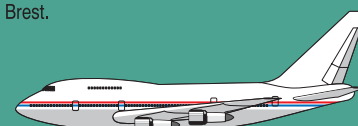
POSLOVALNICE

AVSTRIJA: Salzburg, Dunaj letališče, Krems, Beljak (Villach), Rosenbach, Nickelsdorf, Šentilj,
BOLGARIJA: Sofija, HRVAŠKA: Zagreb, POLJSKA: Varšava - letališče, Tychy, Zielona Gora, Mielec,
ROMUNIJA: Bukarešta, Bukarešta - letališče, Arad, Konstanza, RUSIJA: Moskva, St. Petersburg, Novosibirsk, SLOVAŠKA: Bratislava,
ČEŠKA: Praga, Praga - letališče, Pomezin 7 Ohri, Lanzhot, UKRAJINA: Kijev, MADŽARSKA: Budimpešta, BELORUSIJA: Minsk, Brest.

WELZ WORLD WIDE

PROFESIOALEN - IZKUŠEN - KREATIVEN

PROKOS

član

KOLEKTORGROUP

TRGOVINA IN POSREDNIŠTVO

Lapajnetova 9, Idrija

PROKOS

Certified ISO 9001 : 2000 by

BVQI

**Odkup in prodaja odpadnih surovin,
trgovina z izdelki črne in barvne metalurgije,
posredovanje proizvodnih storitev,
prodaja komutatorjev za rezervne in nadomestne dele.**

Bloudkova priznanja tokrat podeljena v Idriji

Ob 116. obletnici rojstva znamenitega Stanka Bloudka so najvišja državna priznanja na področju športa, poimenovana po njem, prvič podelili v Idriji. Za to si je prizadeval predvsem poslanec Samo Bevk, njegova prizadevanja pa je podprl tudi predsednik odbora za podeljevanje Bloukovih priznanj Miro Cerar. Kot je dejal, ni rečeno, da se za ta namen ne bodo še kdaj zbrali v Bloudkovi Idriji. Ob tej

priložnosti so v predverju Modre dvorane odkrili doprni kip, ki ga je obnovil mojster kiparske obdelave, zlasti v kamnu, Janez Pirnat.

Čeprav je Bloudek v Idriji preživel samo svojo mladost, se je rad vračal vanjo ter sodeloval z idrijskimi športniki in športnimi delavci. Bil je tudi pobudnik številnih programov in projektant športnih objektov. Njegova zamisel so bili športni center s telovadnicama, letna igrišča in plavalni bazen na Lenštat, a načrt, žal, ni bil uresničen. Prav tako niso bili v celoti uresničeni niti njegovi načrti za nogometni stadion pri Likarci. Za časa njegovega življenja je bilo v Idriji pomembno smučanje. Tako so po Bloudkovih zamislih takrat uredili proge za alpske discipline z Zagodovega vrha do pokopališča ter zgradili manjšo, 30-metrsko skakalnico na Dolinci, graditev večje, 60-metrške, pa je Bloudek

načrtoval v Ljubevču. Tekaške proge, katerih start in cilj bi bil na nogometnem igrišču, si je zamislil po Ljubevški dolini, v Mejci pa naj bi po njegovih zamislih nastalo drsališče. Profesor Janez Kavčič, ki je ob odkritju spomenika spomnil na Bloudkovo delo, je ob tem opozoril tudi na aktualni razmislek v zdajšnji dobi globalizacije: »Bloudek je delal in slovel v številnih srednjeevropskih metropolah, kljub temu pa je ohranjal korenine slovenstva in rodne Idrije.«

O delih za zgodovino

Leto 2005 je bilo za podjetje Kaskader uspešno. Med drugim smo končali tudi gradbena dela na 110 kV daljnovodu v Zasavju. Ker prepadnost terena ni omogočala klasičnega temeljenja stebrov, smo pri graditvi daljnovoda uporabili novo metodo temeljenja s sidri in vbrizgavanjem oz. injektiranjem. Zaradi izjemne strmice smo morali specialni vrtnalni stroj, t. i. pajk, varovati oz. držati z dvema jeklenicama s premerom 16 mm ter ga še dodatno varovati s hidravličnim vitlom s 13 mm jeklenico, da je lahko strojnik varno zavrtal luknje s premerom 12 cm. Ves beton smo na gradbišče prepeljali z žičnicami. Smer, po kateri so potekale trase žičnic, je bila tehnično zelo

zahtevna, ker je potekala pod dvema 110 kV daljnovodoma v obratovanju, tako da smo morali paziti tudi na vse predpisane varnostne višine. Poleg tega smo morali

paziti še na promet, saj edine lokalne ceste Trbovlje–Kum, ki povezuje vasi z dolino, nismo mogli zapreti. Jeseni in pozimi smo na Kaninu sodelovali pri montaži nove

štirisedežnice. Sestavljali smo stebre in mostove s kolesi žičnice ter sodelovali pri helikopterski montaži žičnice. Helikopter je bil ruski. Njegova posebnost je, da je majhen, zelo zmogljiv in da ima dva nasproti se vrteča glavna rotorja. Lastnik helikopterja in posadka so Švicarji. Posadki je v prvem poizkusu uspelo na delovišče pripeljati tudi pogonsko in obračalno kolo, ki sta skupaj težka več kot pet ton. Kot je povedal pilot, to za tako visoko nadmorsko višino še zdaleč ni običajno.

Zelo velika problema sta bila tudi prevoz deset ton težke konstrukcije pogonske postaje in njena namestitve na pripravljen

temelj ter montaža 14 ton težke nosilne jeklenice. Ob naših kaskaderskih izkušnjah in ob pomoči odličnih strojnikov Primorja smo zgodbo uspešno končali. Pomagali smo si z legendarnim ZIL-om (spet ruski), »o katerem bo pričala zgodovina« (citat iz stripa Alan Ford). Vsi nam priznajo, da nove naprave brez nas ne bi bile končane do roka. Seveda pa je najpomembnejše, da so bila vsa dela opravljena brez najmanjše nesreče, in to kljub slabim vremenskim in delovnim razmeram. Posebna zgodba s srečnim koncem – tako rekoč filmskim – pa je bilo naše reševanje Albancev, ki so na Prevali opravljali zidarska dela in jih je presenetil snežni vihar. Pri reševanju so nam pomagale izkušnje in tudi znanje, ki ga imam kot aktivni gorski vodnik in inštruktor gorske reševalne službe.

Peter Poljanec

Po 18 letih so na črnovrški planoti spet pripravili Trnovski maraton, ki se je leta 1988 ustavil pri številki 13. Tisti, ki so imeli pri nekdanjem Trnovcu kaj zraven, pravijo, da trinajstica ni nič kriva, kajti pokopale so ga zelene zime. Svoje je gotovo prispevala tudi takratna neizkušenost domačinov, saj ti niso bili kos tako zahtevnemu organizacijskemu zalogaju. Propadel je namreč šele takrat, ko so priprave prevzeli v svoje roke. Tokrat je bilo drugače. 14. maraton po vrsti so zagrešili mladi zanesenjaki, ki so se pred dvema letoma zbrali v športnem društvu Trnovski maraton in niso klonili niti v slabem vremenu, ki je zadnje dneve pred prireditvijo spremljalo priprave nanj.

Le kam je šlo toliko denarja za plac?

Letošnja zima nam je nasula toliko snega, da sta se zaradi kidanja in odlaganja le-tega sprla prenekatera soseda. Nekateri pa niso čakali na komunalce, saj so videli, da imajo ti težave z odvažanjem snega že iz središča Idrije, zato so si kar sami predelali priročna prevozna sredstva, ki jih bodo lahko uporabili tudi potem, ko bo sneg skopnel.

V TIC-u pa še lopate nimajo. Kljub temu ali pa prav zato bi lahko uslužbenke vzele vsaj metlo v roke in pometle sneg s stopnic. Prav zanima nas, kaj so si mislili turisti, ki v TIC-u poiščejo prve stike s sicer gostoljubno Idrijo.

ES

BRUS

TRANSPORT

BRUS d. o. o., Srednja Kanomlja 21 a, 5281 Spodnja Idrija

Tel.: (05) 37 25 200, Fax: (05) 37 42 409